

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA ÚČETNICTVÍ

Fúze kapitálových společností z pohledu oceňování

Corporations Consolidation from Appreciation Point of View

Student: Bc. Monika Pchálková Énekesová

Vedoucí diplomové práce: prof. Ing. Viola Šebestíková, CSc.

Ostrava 2010

Prohlášení:

Místopřísežně prohlašuji, že jsem celou práci včetně tabulek, které jsem převzala a upravila vypracovala samostatně.

Bc.Monika Pchálková Énekesová

V Ostravě dne 30. 4. 2010

Ráda bych poděkovala paní prof. Ing. Viole Šebestíkové, CSc. za odborné vedení při vypracování této diplomové práce a za poskytnuté konzultace.

Obsah

1	Úvod.....	2
2	Teoretická východiska fúzí.....	3
2.1	Fúze a historie.....	3
2.1.1	Formy fúzí	8
2.1.2	Rozdělení podle produkčního zaměření	10
2.1.3	Rozdělení podle způsobu spojení podniků	10
2.1.4	Právní účinky a obecné předpisy fúze	12
2.1.4.1	Obecné předpisy vnitrostátní fúze při zápisu do OR	14
2.1.5	Judikatura – rozhodnutí jediného společníka / akcionáře	15
2.2	Oceňování	16
2.2.1	Pojmové vymezení cen.....	16
2.2.2	Účel, využití a členění oceňování.....	18
2.2.3	Členění oceňování podle přístupu	19
2.2.4	Metody oceňování	19
2.2.4.1	Metoda výnosová – DCF (Discounted Cash Flow)	20
2.2.4.2	Metoda nákladová – majetková	20
2.2.4.3	Metoda srovnávací	22
2.2.4.4	Metoda účetní hodnoty (book value)	22
2.2.5	Úloha oceňování.....	22
2.2.6	Význam oceňování	23
3	Analýza dopadů při různém způsobu oceňování	24
3.1	Oceňování v praxi.....	24
3.2	Oceňování z pohledu účetnictví.....	25
3.2.1	Účetní řešení fúze sloučením	25
3.2.1.1	Výměnný poměr bez majetkové propojenosti.....	27
3.2.1.2	Výměnný poměr s částečnou propojeností.....	29
3.2.1.3	Právní aspekty fúze sloučením.....	30
3.2.1.4	Výměnný poměr různých typů obchodních společností	34
3.2.1.5	Účetní souvislosti při sloučení společností	35
3.2.1.6	Přeceňovací efekt	36
3.2.2	Analýza metod ocenění	37
3.2.2.1	Metoda výnosová – DCF (Discounted Cash Flow)	37
3.2.2.2	Metoda nákladová – majetková	37

3.2.2.3	Metoda srovnávací	38
3.2.2.4	Goodwill a oceňovací rozdíl	39
3.2.2.5	Goodwill a snížení hodnoty dle IAS 36	42
3.2.3	Fúze společností na příkladech.....	44
3.2.3.1	Příklady sloučení společností.....	44
3.2.3.2	Příklady splynutí společností	48
4	Vyhodnocení optimálního způsobu oceňování, jejich přednosti a nevýhody	52
4.1	Metoda výnosová.....	52
4.2	Metoda nákladová.....	52
4.3	Metoda Srovnávací	52
4.4	Metoda účetní hodnoty	53
4.5	Shrnutí metod oceňování	54
5	Závěr.....	55

Seznam použité literatury

Seznam zkratk a symbolů

Prohlášení o využití výsledků diplomové práce

1 Úvod

Fúze se stále více týká objektivního procesu, kterému říkáme globalizace. Nejde ovšem jen o pouhé mechanické spojení a zakládání poboček na všech stranách pólu. Jedná se hlavně o vytváření a rozvíjení se nových organizačních systémů a rozmanitých projektů v personální politice s velkým důrazem na další vzdělávání a zvyšování kvalifikace všech pracovníků na všech stupních jejich zařazení. Pracovníci řídící průběh fúze by měli mít na paměti, že sloučená společnost neuspěje v globálním měřítku, pokud se novému společnému vedení nepodaří vybudovat a udržet nosné pilíře úspěchu, jako jsou soudržnost, tolerance odlišných přístupů a názorů na řešení.

Tržní hodnota firmy a její růst patří k základním cílům finančního managementu. Podnik nemá objektivní, zdokumentovanou a nezávislou hodnotu, proto také neexistuje univerzální ocenění podniku.

Ke stanovení hodnoty podniků se používá řada metod a postupů, metody je vždy třeba volit v souladu s účelem ocenění. Také je třeba mít na paměti, že výsledek ocenění má pouze omezenou časovou platnost, protože v čase se mění vnější i vnitřní podmínky, stanovení tržní hodnoty podniku se tedy provádí k určitému datu. Při oceňování je třeba dbát na to, aby cíle a principy ocenění byly v souladu.

V první části diplomové práce popíši základní pojmy a předpisy, týkající se fúzí a právní účinky. Mou snahou bude objasnit motivy fúzí a jednotlivé formy fúzí. Dále se budu věnovat oceňování, kde se zaměřuji na jejich účel, využití a metody oceňování. Ke konci této kapitoly zmíním také úlohu a význam oceňování.

Ve druhé části se míním zabývat oceňováním společností, které nachází uplatnění nejen u fúzí, ale i v dalších situacích, kdy stojíme před úkolem stanovit hodnotu podniku či její části. Na příkladech se pokusím znázornit metody oceňování včetně příkladů fúzí sloučením a splynutím.

V poslední části zdůrazním úlohu a důležitost oceňování a zamyšlení nad optimálním způsobem oceňování.

Cílem mé diplomové práce bude podat ucelený přehled k problematice oceňování při fúzích sloučení a splynutí obchodních společností , a to z pohledu právního, účetního a daňového.

2 Teoretická východiska fúzí

2.1 Fúze a historie

Pojmem fúze označujeme jako proces spojení dvou nebo více podniků s právní subjektivitou do jediného ekonomického celku. V terminologii ObchZ se jedná o přeměnu – zánik společnosti, jemuž předchází zrušení bez likvidace.

Pro spojování podniků vedoucích k vytváření větších ekonomických celků bylo ve světové ekonomice příznačných několik určitých vln.

První z nich proběhla koncem 19. Století, kdy v USA docházelo ke koncentraci hlavně formou trustu¹ v jednotlivých odvětvích (cukr, tabák – typickým pro toto období byl vznik Standart Oil – trustu, který založil John D. Rockefeller).

Druhá vlna se zvedla v období dvacátých let 20. Století. Další výrazné vrcholy fúzí zaznamenáváme v šedesátých letech, na začátku sedmdesátých (hlavně 1972 – 73) a na konci osmdesátých let 20. Století (1988 - 1989) .

Další vlna fúzí začala v druhé polovině devadesátých let v USA a poměrně rychle se přesunula do Evropy a Asie. Společnosti tak reagovaly na náročnější podmínky na světových trzích.

V současnosti období finanční krize vstupují na evropský trh Číňané. V době prohlubující se krize se rozhodli posílit svou pozici na evropském trhu a investují miliardy dolarů na koupi evropských podniků, které tato krize zasáhla².

¹ Pojem trust -Trustem se rozumí vztah, při němž správci trustu (trustees) spravují majetek, který byl do trustu věnován jeho zakladateli (settlers) takovým způsobem, aby všechen prospěch ze svěřeného majetku připadl osobám, které zakladatelé určí - beneficentům trustu. Majetek mohou přitom převést do trustu nejen zakladatelé, ale i kdokoli jiný a může být do trustu přidán kdykoli v době po jeho založení.

² internetový portál www.novinky.cz/ekonomika/ autor článku Jakub Svoboda, deník Právo

Trend tuzemských a přeshraničních fúzí v roce 2005 dosáhl 102 miliard USD což v porovnání s rokem 2004 vzrostl na dvojnásobek. V roce 2005 na domácím trhu dominovala akvizice Českého Telecomu, TV Nova, Oskara a Vítkovice Steel. Vzrost také tok transakcí střední velikosti, které napomohl výrazně vstup do EU.

Evropská situace se za poslední rok zhoršila, avšak tato skutečnost nikterak neodradila podnikatele od dalšího plánování fúzí a akvizic. Hodnota transakcí provedených v evropském odvětví finančních služeb dosáhla téměř pětiny (v přepočtu cca 200 fúzí týdně) celkového objemu fúzí a akvizic, které se v předloňském roce v Evropě uskutečnily, a zájem o další transakce neustává. Evropa je z pohledu investorů považována za nejvhodnější region a proto také velmi přitahuje i nově se rozvíjející se asijské trhy.

Nejzajímavější investiční příležitosti je západní část , ale velký zájem mají investoři i o střední Evropu. Všeobecným trendem v Evropě jsou příhraniční investice.

Tabulka⁴ č.1.: Největší fúze a akvizice ve střední a východní Evropě

Pořadí	Investor	Cílová společnost		Země původu investora	Prodávající země	Odhadovaná hodnota transakce (mil.USD)
1.	Baikal Finance Group	Yuganskneftegaz (76,79 %)		Rusko	Rusko	9 351
2.	Basic Element Co	Russian (25 %)	Aluminium	Rusko	Rusko	1 500*
3.	TNK-BP	OAO Slavneft (50 %)		Rusko	Rusko	1 400*
4.	Norilsk Nickel OAO	Gold Fields (20 %)		Rusko	JAR	1 160
5.	United Financial Group (na pokyn stávajícího vedení)	Magnitogorsk Iron & Steel Works OAO-MMK (17,1 %)		Rusko	Rusko	870
6.	Rida Development Corporation	28 obchodních center v Polsku		Polsko	Polsko	840
7.	Vimpel-Communications OAO-VimpelCom	VimpelCom-Region OAO (44,7 %)		Rusko	Rusko	804*
8.	France Telecom	Telekomunikacja (14 %)	Polska	Francie	Polsko	786*

⁴ Zdroj k tabulce: Pricewaterhouse Coopers

9.	Gazprom OAO	Unified Energy System of Russia RAO - EES (5,3 % + 5,3 %)	Rusko	Rusko	706/694*, **
10.	Central European Media Enterprises (CME)	TV Nova (85 %)	USA	Česká republika	652

* hodnota transakce nebyla oficiálně zveřejněna, uveden je tržní odhad

** transakce proběhla ve dvou oddělených fázích

Kritikové versus zastánci

Kritikové fúzí tvrdí, že jde v podstatě nikoli o skutečný růst výroby a produktivity, ale pouze o růst koncentrace aktivit. Podíl aktivit se skutečně zvyšuje, zejména v případě konglomerátních fúzí, když se jedna obří společnost pokouší proniknout do jiných korporací, jak tomu bylo v případě tabákové firmy Philip Morris, která získala General Foods. Tehdy se zvýšila koncentrace aktivit, ale zároveň se zvýšil stupeň efektivní konkurence v zasažených odvětvích.

Naopak zastánci v první řadě snášejí argumenty, že díky fúzím, a to zejména v konglomerátní, se umožňuje uvést dobré metody moderního řízení do zaostávajících oborů. Také, že samostatné převzetí jednoho podniku druhým představuje způsob, který obdobně jako bankrot, pomáhá ekonomice se zbavit nepotřebných v hospodářském zápase o přežití.

Motivy fúzí:

- Snaha dosáhnout ekonomických přínosů
- Dlouhodobé sledování strategických záměrů

Ekonomické přínosy jsou výsledkem synergického efektu, ke kterému dochází, když ekonomické výsledky spojeného subjektu jsou větší než součet výsledků jednotlivých podniků před spojením. Známe mnoho způsobů k jejich dosažení, které se podle konkrétních případů mohou různě kombinovat či měnit pozice dle důležitosti.

Nejčastěji používané:

- dosahování úspor z rozsahu – sloučením se zvýší produkce nového celku, sníží se podíl fixních nákladů na celkových nákladech, a tím se sníží náklady na jednotku produkce

- snižování nákladů – způsobené jednodušší koordinací činnosti, např. administrativy (jedna účtárny, jeden management ...)
- společné využívání komparativních předností – využívání patentů, vynálezů, marketingových metod aj., které se před fúzí uplatňovaly jen v rámci jednotlivých podniků
- využití ekonomických možností špatně řízeného podniku – po spojení, zpravidla s výměnou managementu podniku, se uplatní nevyužité možnosti převzatého podniku a dosáhne se celkového růstu výnosů
- využití situace na kapitálovém trhu – když při celkovém poklesu trhu se sníží kurzy jednotlivých podniků a získání podniku koupí jeho akcií je levnější než rozšíření kapacit rozvíjejícího se podniku novou výstavbou, je pro druhý podnik ekonomicky výhodnější fúze s prvním podnikem
- zvýšení úvěrové schopnosti většího celku – fúzí vznikne větší ekonomický celek s větším majetkem a stabilnějším zázemím. Tím se stane pro věřitele méně rizikovým a získá tak větší možnost čerpat z úvěrových zdrojů za výhodnějších podmínek.
- možnost dočasného snížení daňového břemene – pokud prosperující podnik fúzuje s podnikem vykazujícím ztrátu, dočasně si sníží celkový zisk spojených podniků včetně daňového základu
- zvýšení likvidity akcií – s akciemi menších firem se na trhu obchoduje v malém objemu a méně často, stávají se méně likvidní. Fúzí vytvořeného většího celku podniku se stanou likvidnější a jejich hodnota se na tomto trhu zvýší.

Dlouhodobé sledování strategických záměrů nemusí bezprostředně přinést ekonomické přínos, ale vytvoří předpoklad pro ekonomické výhody a přínosy v delším časovém období.

K motivům tohoto druhu patří zejména:

- investování volných zdrojů s dlouhodobou perspektivou jejich efektivnosti – typickým příkladem je fúze s podnikem vlastícím ložiska surovin (ropa, zemní plyn aj.) I když nepředpokládáme momentální využití ložisek, jeho vlastnictví je výhodným uložením kapitálu pro budoucí roky.
- posílit postavení fúzí vytvořeného subjektu na trhu – tím zlepšit postavení vůči tržním partnerům, bankám aj.
- fúzí eliminovat konkurenční boje – spojit okruhy zákazníků, eliminovat konkurenci

například zrušením aktivit převzatého podniku

- proniknout na nový trh – při přeshraniční fúzi to může být způsob, jak se vyhnout určitým omezením a bariérám chránící zahraniční trh, u nás můžeme chápat vstup na nový trh rozšířením výrobního nebo prodejního programu nového produktu

2.1.1 Formy fúzí

Vnitrostátní

Vnitrostátní fúzí rozumíme fúze mezi obchodními společnostmi nebo družstvy se sídlem na území České republiky. Vnitrostátní fúze mají dvě možné formy, a to vnitrostátní fúze sloučením nebo vnitrostátní fúze splynutím. Rozdíl mezi nimi je dán rozdílem v právních účincích jednotlivých forem vnitrostátní fúze.

Přeshraniční

Dne 1. července 2008 vstoupil v účinnost zákon č. 125/2008 Sb., o přeměnách obchodních společností a družstev, které zavádí novou právní úpravu přeměn obchodních společností a družstev, včetně zcela nového zakotvení přeshraničních fúzí. Nový zákon vychází z desáté evropské směrnice a upravuje přeměny všech forem obchodních společností a družstev. Nový zákon se nevztahuje na přeměny společností, u kterých byly potřebné dokumenty (návrh smlouvy o fúzi) uloženy do sbírky listin obchodního rejstříku před 1. červencem 2008.

V případě přeshraniční fúze se fáze dokončení fúze, kdy už dochází k zápisu do obchodního rejstříku, bude odehrávat dle právního řádu státu, ve kterém má (nebo bude mít) nová společnost či družstvo sídlo. Například fúze německé a české společnosti, v případě, že sídlo nové společnosti bude v České republice, řídí se dokončení fúze českým právem a bude-li sídlo nové společnosti v Německu, řídí se fáze dokončení právem německým.

*Přeshraniční fúze sloučením*⁵ může mít za následek změnu osobního statutu⁶ nástupnické společnosti. Toto nastane pokud bude při přeshraniční fúzi sloučením zároveň přemístěno sídlo

⁵ DVOŘÁK, T. *Přeměny obchodních společností*. Praha: ASPI, 2008. str. 143 a str. 144

⁶ *osobní statut* – osobní charakter společnosti, firmy, podniku

nástupnické společnosti do jiného členského státu, než ve kterém se doposud nalézalo a jehož právním řádem se nástupnická společnost doposud řídila.

*Přeshraniční fúze splynutím*⁷ může mít za následek stanovení takového osobního statutu, který žádná ze zúčastněných společností neměla před nabytím právních účinků přeshraniční fúze. Toto nastane, pokud bude sídlo nástupnické společnosti umístěno v členském státě, jehož právním řádem se žádná ze zanikajících společností neřídila.

V důsledku takové operace se bude muset nástupnická společnost začít řídit právními předpisy jiného členského státu, a to ode dne právních účinků přeshraniční fúze. Vzhledem k tomu, že ne ve všech členských státech platí *inkorporační princip*⁸ jako v ČR a také vzhledem k tomu, že ne ve všech členských státech nastávají právní účinky přeshraniční fúze dnem zápisu do tamějšího obchodního rejstříku, si lze představit, že v praxi budou přinášet nezanedbatelné problémy.

Křížové vnitrostátní fúze – Křížové vnitrostátní fúze je postavena na principu, že fúzovat spolu mohou jen subjekty o stejné právní formě. Existují ovšem dvě výjimky.

V omezeném rozsahu jsou připuštěny i vnitrostátní fúze mezi subjekty různých právních forem, a to:

- a) křížová vnitrostátní fúze v.o.s. a k.s., a
- b) křížová vnitrostátní fúze s.r.o. a a.s.

V praxi je proto možné, aby došlo ke křížové přeshraniční fúzi české akciové společnosti a německé společnosti s ručením omezeným, jelikož německá právní úprava rovněž povoluje fúzi těchto dvou typů společností.

Vícestranné křížové fúze (např. fúze dvou s.r.o. se dvěma a.s.) téměř neexistují, pro jejich náročnost a komplikovanost.

⁷ DVOŘÁK, T. *Přeměny obchodních společností*. Praha: ASPI, 2008. str. 143 a str. 144

⁸ *lex incorporationis* - právo, podle kterého byla PO zřízena (založena).

2.1.2 Rozdělení podle produkčního zaměření

♣ **Horizontální fúze** znamená spojení firem podnikajících ve stejném oboru činnosti. Jde především o spojení supermarketů, výrobců nábytku, apod. Dosáhnou nejen na rozšíření objemu, a tím spojené snížení nákladů, ale i mnoho dalších úspor např. v oblastech reklamy nebo využití kvalitnějších oddělení výzkumů či vývoje.

♣ **Vertikální fúze** znamená sloučení firem na různém stupni výrobního procesu, jejichž činnost na sebe navazuje. Například podniky těžící ropu fúzují s podniky zpracovávající tuto surovinu na konečný produkt až do sítí čerpacích stanic. V rámci tohoto spojení mají podniky vyrábějící meziprodukty zabezpečený odbyt a dosahují vzájemně sladěné kapacity.

♣ **Konglomerátní fúze** je odlišná od výše uvedených, jelikož jde o spojení podniků působících na dvou nesouvisejících trzích s odlišným oborem činností. Ani po spojení těchto podniků se neočekává výrobní kooperace. Motivem je diverzifikování aktivit společnosti a zmírnění výkyvů finančních výsledků způsobených rozdílným vývojem konjunktury v jednotlivých odvětvích. Pro management to znamená, řídit činnosti v nových oblastech podnikání, což komplikuje koordinaci a zvyšuje administrativní náklady. Tyto fúze bývají málokdy úspěšné.

2.1.3 Rozdělení podle způsobu spojení podniků

Klasickou formou spojování podniků je fúze, která má 2 formy ⁹.

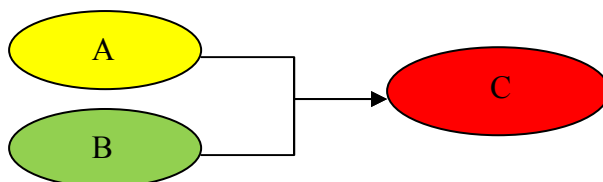
Buď přechází jmění zanikající společnosti na již existující společnost, anebo všechny zúčastněné společnosti zaniknou bez likvidace a nástupnickou společností se stane nově vzniklá společnost.

Fúze splynutím – slučující se podniky formálně zaniknou (zánik bez likvidace) a zakládají nový společný podnik. Jména zrušených společností přechází včetně závazků a pracovněprávních vztahů na novou nástupnickou společnost, která ještě neexistuje, ale

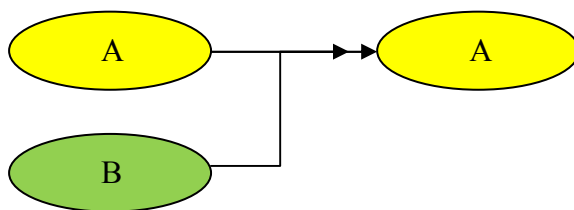
⁹ §69a ObchZ.

v současné době vzniká. Tento postup se využívá hlavně u fúzí podniků se srovnatelným postavením na trhu, kde žádný z nich není výrazně dominantní.

Společníci zanikajících společností se stávají společníky nástupnické společnosti.

Fúze sloučením – dochází k zániku jedné nebo více společností (zánik bez likvidace). Jména těchto zanikajících společností přechází na existující nástupnickou společnost a to včetně všech závazků zanikajících společností. Nedochozí ke vzniku nové společnosti, pouze k zániku stávající jedné nebo více společností. Společníci zanikající společnosti se stávají společníky nástupnické společnosti. Na nástupnickou společnost přechází také veškerá práva a povinnosti zanikajících společností nebo družstev. Tyto povinnosti se týkají také pracovněprávních vztahů.

2.1.4 Právní účinky a obecné předpisy fúze

Den, ke kterému nastává právní účinek fúze - veškeré právní účinky vnitrostátní fúze nastávají vždy k jedinému dni, a to ke dni zápisu vnitrostátní fúze do obchodního rejstříku¹⁰.

Den předcházející rozhodnému dni fúze¹¹ – den, ke kterému musí být sestaveny konečné účetní závěrky zanikajících společností, včetně doložení zpráv auditora, pokud to vyžaduje zákon.

Rozhodný den fúze¹² – při přeměnách společností je základním termínem rozhodný den fúze.

(1) Rozhodným dnem fúze, rozdělení nebo převodu jmění na společníka se rozumí den, od něhož se jednání zanikající obchodní společnosti nebo družstva nebo zanikajících obchodních společností nebo družstev nebo rozdělované obchodní společnosti nebo družstva považuje z účetního hlediska za jednání uskutečněná na účet nástupnické obchodní společnosti nebo družstva nebo nástupnických obchodních společností nebo družstev nebo přejímajícího společníka.

(2) Rozhodný den fúze, rozdělení nebo převodu jmění na společníka nemůže předcházet o více než 12 měsíců den, v němž bude podán návrh na zápis fúze, rozdělení nebo převodu jmění na společníka do obchodního rejstříku.

Den před tímto termínem provádí zúčastněné společnosti konečné účetní závěrky. Je-li tímto dnem 31. prosinec, nebo v případě hospodářského roku poslední den takového účetního období, je tato účetní závěrka zároveň řádnou účetní závěrkou. Spadá-li rozhodný den fúze na jiný den v účetním období, k předcházejícímu dni se provádí mimořádná účetní závěrka v rozsahu řádné účetní závěrky. Jestliže byla konečná účetní závěrka sestavena z údajů ke dni, od něhož ke dni vyhotovení návrhu smlouvy o fúzi uběhlo více než 6 měsíců, musí být navíc zpracována mezitímní účetní závěrka.

¹⁰ § 59 odst.1 přem.z.

¹¹ § 27 odst.3 ZoÚ

¹² § 10 č.125/2008 Sb. o přeměnách obchodních společností a družstev

K rozhodnému dni fúze se zpracovává zahajovací rozvaha nástupnické společnosti. Další účetní závěrku zpracovává až nástupnická společnost k poslednímu dni toho účetního období, ve kterém byla fúze zapsána do obchodního rejstříku.

Příklad 1:

Rok 2009 je jedním účetním obdobím, předchozí účetní období skončilo konečnými účetními závěrkami zúčastněných společností k 31.12.2008, od 1.1.2009 vedou zanikající společnosti účetnictví na účet nástupnické společnosti, účetní závěrku zpracovává nástupnická společnost k 31.12.2009.

<u>1.1.2009</u>	<u>31.10.2009</u>	<u>31.12.2009</u>
rozhodný den sloučení	zápis sloučení do OR	

Příklad 2:

Rozhodný den sloučení je v první polovině roku, např. k 1.5.2009. K 31.12.2008 zpracovaly zúčastněné společnosti řádné účetní závěrky. Další účetní období trvalo od 1.1.2009 do 30.4.2009, k tomuto datu zpracovaly zúčastněné společnosti mimořádné účetní závěrky konečné. Účetní období trvá od 1.5.2009 do 31.12.2009, neboť zápis sloučení do OR byl proveden ještě v roce 2009, účetní závěrku provádí nástupnická společnost k 31.12.2009.

<u>1.1.2009</u>	<u>1.5.2009</u>	<u>30.11.2009</u>	<u>31.12.2009</u>
	rozhodný den sloučení	zápis sloučení do OR	

Příklad 3:

Po řádných účetních závěrkách k 31.12.2008 zpracovaly zúčastněné společnosti mimořádné účetní závěrky k 31.8.2009 jako konečné účetní závěrky (účetní období trvalo 8 měsíců). Účetní období trvá od 1.9.2009 do 31.12.2010 (16 měsíců), neboť zápis sloučení do OR bude uskutečněn až v průběhu roku 2010, účetní závěrku provádí nástupnická společnost. K 31.12.2009 se žádná účetní závěrka neprovádí.

<u>1.1.2009</u>	<u>1.9.2009</u>	<u>31.12.2009</u>	<u>1.4.2010</u>	<u>31.12.2010</u>
	rozhodný den sloučení		zápis sloučení do OR	

2.1.4.1 Obecné předpisy vnitrostátní fúze při zápisu do OR¹³

Po nabytí účinnosti vnitrostátní fúze, podají všechny zúčastněné společnosti návrh na zápis fúze do obchodního rejstříku, a to bez zbytečného odkladu¹⁴.

Návrh se podává na předepsaném formuláři za každou jednu společnost zanikající i nástupnickou. Tyto formuláře se podávají společně, jelikož tvoří jeden společný návrh na zápis.

Rejstříkový soud zkontroluje obsahy údajů a pak rozhodne o zápisu do obchodního rejstříku, popřípadě může návrh odmítnout pro neurčitost, či nesrozumitelnost. Po provedení zápisu fúze provedou ostatní rejstříkové soudy u svých zúčastněných společností příslušné zápisy, a to bez dalšího návrhu a řízení. Pokud by bylo ve věci rozhodováno usnesením, pak provedou rejstříkové soudy zápisy až po uplynutí právní moci.

Přílohy návrhu na zápis do OR¹⁵ – přikládáme následující dokumenty:

- Projekt vnitrostátní fúze
- Stejnopisy notářských zápisů společníků osvědčujících schválení fúze
- Stejnopisy notářských zápisů o usnesení valných hromad všech zúčastněných, kterými byla fúze schválena
- Zprávy o vnitrostátních fúzích, pokud se vyžadují
- Zprávy znalců o fúzi nebo společná zpráva znalce o fúzi, pokud se vyžadují
- Znalecké zprávy o ocenění jmění zúčastněných, pokud se vyžadují
- Pravomocná rozhodnutí příslušných orgánů veřejné moci a Komise ES/EU o povolení vnitrostátní fúze, jsou-li podmínkou účinnosti projektu fúze, pokud se vyžadují
- Souhlas insolvenčních věřitelů a insolvenčních soudů s reorganizačním plánem, pokud to vyžaduje
- Konečné, popř. mezitímní účetní závěrky všech zúčastněných obchodních společností nebo družstev
- Zahajovací rozvaha nástupnické společnosti nebo družstva

¹³ OR – obchodní rejstřík

¹⁴ § 38d odst.1 ObchZ

¹⁵ DVOŘÁK, T. *Přeměny obchodních společností*. Praha: ASPI, 2008. str. 71

- Doklad o zveřejnění upozornění věřitelům na jejich práva
- Doklad o zveřejnění upozornění akcionářům nebo členům na jejich práva
- Čestné prohlášení všech členů statutárních orgánů každé ze zúčastněných společností či družstev, že jim je známo, že byl podán návrh na vyslovení neplatnosti projektu fúze nebo neplatnosti usnesení valné hromady, členské schůze nebo že řízení je pravomocně zastaveno, anebo že se všechny oprávněné osoby tohoto práva vzdaly
- Souhlas správce daně s výmazem všech zanikajících společností či družstev z OR¹⁶
- Doklady o tom, že pověřené osobě byly předány potřebné prostředky doplatků akcionářům zúčastněné a.s.
- Doklad o tom, že listinné kótované akcie potřebné k výměně pro akcionáře zanikajících i nástupnické a.s. byly předány pověřené osobě
- Doklad o doručení oznámení centrálnímu depozitáři cenných papírů o vydání nových zaknihovaných akcií nebo o změně údajů existujících zaknihovaných akcií, a
- Doklad o tom, že nástupnická a.s. má dostatek peněžních prostředků nebo likvidního majetku, které slouží jako jistota pro oprávněné akcionáře.

2.1.5 Judikatura – rozhodnutí jediného společníka / akcionáře

Tato judikatura se vztahuje na společnost, která je:

- jediným společníkem společnosti s ručením omezeným, nebo
- jediným akcionářem akciové společnosti.

Podmínkou tedy je, že jediný společník nebo akcionář je akciovou společností, protože právě u ní je statutárním orgánem představenstvo.

Judikatura

Rozhodnutí jediného společníka / akcionáře

Nejvyšší soud ČR potvrdil ve svém usnesení (sp. zn. 29 Cdo 1193/2007 ze dne 3. října 2007) již dříve vyslovený názor (usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 29 Odo 882/2002 ze dne

¹⁶ § 35 odst.2 zák. s.d.p.

17. června 2003), že rozhodování v působnosti valné hromady není jednáním společnosti ve vztahu ke třetím osobám (právním úkonem), a proto je nemohou činit osoby, oprávněné jednat jménem společnosti, ale musí je přijmout orgán k tomu oprávněný, tj. představenstvo společnosti.

To znamená, že rozhodnutí jediného společníka nebo akcionáře učiněné v působnosti valné hromady dceřiné společnosti musí přijmout celé představenstvo mateřské společnosti jako kolektivní orgán. Nepostačí, když takové rozhodnutí přijme jenom předseda představenstva, nebo jiný jeho člen (členové), kteří jsou oprávněni jednat za mateřskou společnost navenek. Podle vyslovené doktríny totiž nejde vůbec o právní úkon, ale o interní projev vůle společnosti, a proto se pravidla o jednání společnosti navenek neuplatní.

2.2 Oceňování

Stejně jako matematici i účetní potřebují znát číselné hodnoty zpracovávaných položek, nelze účtovat jen na podkladě popisných a kvalitativních charakteristik např. o „velké kupa cihel“ nebo o „úplně novém autě“ nýbrž o „100 ks cihel za 2 000 Kč“ a „DHM pořízeném za 200 000 Kč. Většinou nemíváme problémy s oceněním majetku, přebíráme dostatečně určité částky z dokladů a faktur. Nad oceněním je třeba zauvažovat a zvolit správnou metodu oceňování. Volba těchto metod je ovlivněna subjektivním postojem těch, kteří toto oceňování budou provádět. Problematika oceňování podniku je v posledních letech poznamenána vývojem ekonomiky, otevíráním nových trhů, konkurencí a dalšími trendy v oblasti oceňování podniků. Špatné ocenění je problémem například u investic, kdy jejich nadhodnocení o položky, které by měly být provozními náklady, poškozují účetní jednotky a naopak nezahrnutí určitých položek do ocenění investic poškodí státní pokladnu. Cílem oceňování je dojít k hodnotě, která vzniká většinou kombinací několika metod a postupů.

2.2.1 Pojmové vymezení cen

Cena má v tržním systému nezastupitelný dominantní význam, bez jejího vyjádření není možno o případu účtovat. Změny cen působí na výši celkového majetku podniku přímo. Oceňování jednotlivých majetkových složek podniku je teoreticky a hlavně prakticky složitá záležitost, která významně ovlivňuje kvalitu účetních informací o finanční situaci a zisku podniku.

Nadcenění majetku – zvyšuje podnikový zisk (často na tom mají zájem podniky s narušenou stabilitou, aby udržely svou úvěruschopnost).

Podcenění majetku – lze zisk snižovat, a tím ovlivňovat základ zdanění, vytvářet skryté rezervy, které se neprojeví v bilanci. Je tak možné využívat k utajování zisku před státem, ale i před konkurencí či před vlastními akcionáři. Nejčastěji se podceňuje stálý majetek, a to uplatněním vyšších odpisů, než je skutečné opotřebení.

Ceny mají v praxi mnoho podob.

Lze rozlišovat:

Tržní cena – „cena obvyklá“, která by byla dosažena při prodeji stejného, popřípadě obdobného majetku nebo při poskytování stejné nebo obdobné služby v obvyklém obchodním styku v tuzemsku ke dni ocenění.

Znalecké cena – zjištěná pro nejrůznější účely podle zákona č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku.

Pořizovací cena - cena, za kterou byl majetek pořízen, a náklady s jeho pořízením související

Reprodukční pořizovací cena – je „odhadní cena“, při pořízení majetku bezúplatně. Vyjadřuje tedy hodnotu, kterou bychom za majetek zaplatili, kdyby byl pořízen koupí. Používá se například u vkladů podnikatelů do podnikání.

Reálná hodnota - reálnou hodnotou se rozumí „tržní hodnota“ vyhlášená na tuzemské nebo zahraniční burze, resp. na jiném veřejném trhu (RM-System), ocenění kvalifikovaným odhadem nebo posudkem znalce.

Jmenovitá hodnota – cena, která je trvale přiřazena určité části majetku (hodnota, kterou měly ke dni svého vzniku podle kupní síly peněžní jednotky) například – všechny pohledávky a závazky.

Zůstatková cena majetku – zůstatková cena majetku je vstupní cena po odečtení oprávek.

Odpis – odpis je vyjádření opotřebení majetku v Kč za určitý časový úsek, max. jeden rok. Používají se měsíční odpisy a roční odpisy. V účetnictví jsou odpisy nákladem.

Oprávky – oprávky jsou souhrnem odpisů, jsou to sečtené odpisy za více období. Vyjadřují tedy celkové znehodnocení majetku. V účetnictví jsou oprávky korekční položkou k aktivům.

2.2.2 Účel, využití a členění oceňování

Přístup k jednotlivým oceněním se bude lišit podle účelu a využití, na nichž závisí volba vhodné metody ocenění dané společnosti. Všeobecně, literatura zabývající se touto problematikou uvádí, že je dobré postupovat na základě teoretických podkladů a praktických zkušeností znalce.

Je třeba také dodržet následující dva kroky:

1. Zpracovat strategickou a finanční analýzu společnosti pro posouzení jeho celkového stavu a postavení na trhu.
2. Zvolit vhodnou metodu ocenění společnosti pro každý konkrétní případ.

Analýzu společnosti je dobré zpracovávat ve všech případech ocenění a to bez ohledu na následně použitou metodu.

Ocenění je službou, kterou si objednává sám zadavatel (objednatel), protože mu přináší nějaký užitek. Tento užitek může mít různou povahu, kterou lze rozdělit podle potřeb objednatele a cílů ke kterým má ocenění sloužit. Ocenění vychází z různých podnětů a mohou sloužit k různým účelům, podle kterých je můžeme rozlišovat.

Jednoznačným účelem ocenění z globálního hlediska je odhadnout hodnotu majetku na základě výzvy klienta. Konkrétní účel ocenění se váže na to, jakou informaci poskytne klient a pro jaké potřeby má být zjištěna hodnota společnosti.

Ocenění může být vyžadováno pro velké množství situací a jednotlivé účely můžeme řadit dle různých faktorů.

Většina ocenění je prováděna pro identifikaci hodnoty majetku společnosti, potřebnou k realizaci daného účelu, pro který bylo ocenění zpracováno. Účel tedy hraje významnou roli ve zjišťování jednotlivých hodnot majetku z pohledu účastníků plánovaných transakcí nebo změn ve společnosti. Při posouzení těchto faktorů velice záleží na postavení posuzovatele, který má zodpovědnost za zvolení správné metody oceňování a tak i správné posouzení hodnoty podniku, jak u zjištění majetkové podstaty, tak u hodnoty výnosové.

2.2.3 Členění oceňování podle přístupu

- ❖ Nákladový přístup – založen především na základě adaptivní analýzy¹⁷
- ❖ Tržní přístup – založeno na základě srovnání dat získaných z trhu v určitém časovém období
- ❖ Výnosový přístup- založen na analýze budoucích odhadnutých dat

2.2.4 Metody oceňování

Hodnotu podniku lze stanovit několika metodami. Volba metody je závislá na účelu ocenění s přihlédnutím k charakteristikám oceňované společnosti. Například, ve které fázi rozvoje se firma nachází, jaké je její postavení na trhu a jaké jsou výhledy do budoucího vývoje. Hodnota podniku je ovlivněna zvolenou metodou oceňování a také i kvalitou informací, které se při oceňování používají.

¹⁷ Adaptivní analýza- analýza založena na základě zkušeností z let minulých a jejich realizovaných historických nákladů

2.2.4.1 Metoda výnosová – DCF (Discounted Cash Flow)

Jednou z nejvíce používanou metodou oceňování je metoda výnosová. Podstatou této metody je, že jako měřítko hodnoty podniku jsou budoucí příjmy, které společnosti přinesou po odečtení budoucích výdajů spojených s podnikatelskou činností. Při výpočtu ceny podniku za použití této metody je důležité znát budoucí potenciál růstu odvětví, ve kterém společnost podniká a budoucí potenciál společnosti v rámci daného odvětví. V případě konkurenčních výhod se hodnota podniku bude zvyšovat nebo v případě příchodu dalších firem do odvětví se bude hodnota snižovat.

Tato metoda je založena na zjišťování současné hodnoty očekávaných peněžních toků plynoucích ze společnosti diskontováním určitou diskontní sazbou, která odráží míru rizika spojeného s tímto peněžním tokem. Tímto očekávaným peněžním tokem se rozumí tzv. „volné cash-flow“ (nejde tedy o účetní cash-flow).

Konkrétní volba závisí na způsobu určení diskontované úrokové míry a jakým způsobem lze dojít k výsledku. Postup má být takový, že se vypočte hodnota celé společnosti a teprve potom se vyčísluje hodnota vlastního jmění

Výpočet:

Zisk před úroky a zdaněním (EBIT)

-Daně

+Odpisy

-Výdaje na pořízení HIM a NEHIM

-Zvýšení pracovního kapitálu

+Snížení pracovního kapitálu

=Peněžní toky k rozdělení (Volný peněžní tok)

2.2.4.2 Metoda nákladová – majetková

Principem této metody jsou náklady, které by bylo třeba vynaložit na pořízení daného oceňovaného předmětu v daném místě, nebo na nahrazení podobným předmětem se stejnou užitnou hodnotou ke dni ocenění. Od těchto nákladů se pak odečte existující opotřebení a

zhodnocení na daném předmětu. Jde o tzv. statický přístup k ocenění společnosti, který spočívá v ocenění jednotlivých aktiv a pasiv společnosti. Hodnota společnosti se získá jako součet všech jeho aktiv, od něhož se odečte hodnota cizích zdrojů. Nejčastějším způsobem ohodnocení společností touto formou je „metoda substanční“ a „likvidační metoda“.

Substanční metoda:

Jde o souhrn relativně samostatných ocenění jednotlivých majetkových složek. Tyto složky oceňujeme k datu ocenění a za předpokladu, že společnost bude kontinuálně pokračovat ve své vlastní činnosti. Součet hodnotou všech aktiv se rovná celkové hrubé substanční hodnotě. Čistá substanční hodnota se získá odečtením reálné hodnoty všech závazků společnosti od hrubé substanční hodnoty.

Likvidační metoda:

Tato metoda je zjišťována z pohledu odprodeje, rozdělení nebo likvidace jednotlivých majetkových položek. Je zaměřená na trh a jeho absorpci¹⁸ podnikového majetku v určitém časovém období. Tuto metodu použijeme za předpokladu krátkodobé existence podniku.

Likvidační metoda by měla sloužit především k účelům:

- a) Odhad spodní hranice ocenění podniku
- b) Rozhodování mezi sanací a likvidací podniku
- c) Návratnosti kapitálu investovaného do podniku

Výpočet:

+Příjmy z prodeje majetku
-Výdaje na vyrovnání dluhů a náklady na likvidaci
+Bežné podnikové příjmy
-Výdaje pro překlenutí nezbytně nutné doby činnosti
= Likvidační hodnota

¹⁸ Absorbovat- přijímat, pohlcovat, vstřebávat

2.2.4.3 Metoda srovnávací

Další metodou je metoda srovnávací a principem této metody je porovnání oceňovaného předmětu se stejným nebo obdobným předmětem a cenou sjednanou při jeho prodeji. Jde tedy o to, že cena je shodná s cenou tržní tzn. tržní přístup k oceňování. U obchodních společností, jako specifická aktiva, je aplikace tohoto principu obtížná. Každá jednotlivá společnost je naprosto jedinečná, proto se i ceny jednotlivých společností zákonitě liší. Je důležité identifikovat všechny odlišnosti dané společnosti a tyto poté promítnout do ceny. Při aplikaci této metody se může vycházet ze:

- srovnání s podobnými společnostmi, jejichž hodnota je známa,
- srovnání s podobnými společnostmi, které byly v minulosti již předmětem obchodní transakce,
- srovnání s podobnými společnostmi, s jejichž akciemi nebo obchodními podíly se obchoduje na kapitálových trzích.

2.2.4.4 Metoda účetní hodnoty (book value)

Majetková hodnota je určena na základě historických cen, za které byl majetek podniku ve skutečnosti pořízen. Vychází dle platných předpisů v účetnictví.

Účetní hodnotu je možno chápat jako soubor veškerého majetku a závazků, který je uveden v rozvaze. Z rozdílu mezi účetní hodnotou celkových aktiv a účetní hodnotou závazků všeho druhu zjistíme účetní hodnotu jmění společnosti jako hodnotu vlastního kapitálu.

Z pohledu tržního oceňování je tato metoda pouze doplňková.

2.2.5 Úloha oceňování

Aby byly podniky schopny obstát v konkurenčním prostředí, jsou nuceny se neustále přizpůsobovat podmínkám trhu. V této souvislosti jsou podniky kupovány, prodávány, probíhají přeměny podniků. Ve všech těchto případech hraje cena podniku, resp. hodnota jednotlivých položek majetku, klíčovou roli. Ocenění ze zákona bývá spojeno se změnami ve vlastnických vztazích společností. Stanovení tržní hodnoty společnosti je považováno za

nejdůležitější oblast při přeměnách společností i z důvodu sledovanosti financujícími subjekty, akcionáři, dozorujícími a daňovými orgány.

Současná právní úprava umožňuje provádět ocenění majetku jak soudním znalcům, tak odhadcům majetku, a to v závislosti na účelu ocenění.

2.2.6 Význam oceňování¹⁹

Pokud hovoříme o významu ocenění z hlediska činnosti podniku, pak jednoznačně vycházíme z úvah majitele podniku, které se dělí do dvou hledisek:

- Ocenění podniku jako „Going Concern“ – předpokladem je pokračování podniku bez nových aktivit a změn ve vedení. Vychází se z hodnotové struktury a ze znalosti k datu ocenění
- Ocenění podniku dle budoucích záměrů majitele podniku – kde je nutné vycházet ze záměrů plánovaných do budoucna, zde nepostačí pouze hodnotová struktura společnosti.

V případě oceňování podniku v krizi musíme rozlišovat, zda je podnik nerentabilní jako takový, nebo z důvodu nevhodných zásahů managementu. Pokud se jedná o první případ, tedy nerentabilnost, nelze tento podnik ocenit prvním hlediskem tzv. „Going Concern“

Metodou ocenění by byla v tomto případě substituční metoda a metoda likvidační hodnoty.

Pokud hovoříme o významu ocenění z hlediska účetního, pak je toto oceňování úzce spjato s ukazatelem vlastního kapitálu a s ukazatelem čistých aktiv, kde třeba u vypořádacího podílu vycházíme buď z reálné hodnoty čistého obchodního majetku, nebo z vlastního kapitálu vycházejícího z historických cen Aktiv a Pasiv.

¹⁹ Zákon č. 125/2008 o přeměnách obchodních společností a družstev

3 Analýza dopadů při různém způsobu oceňování

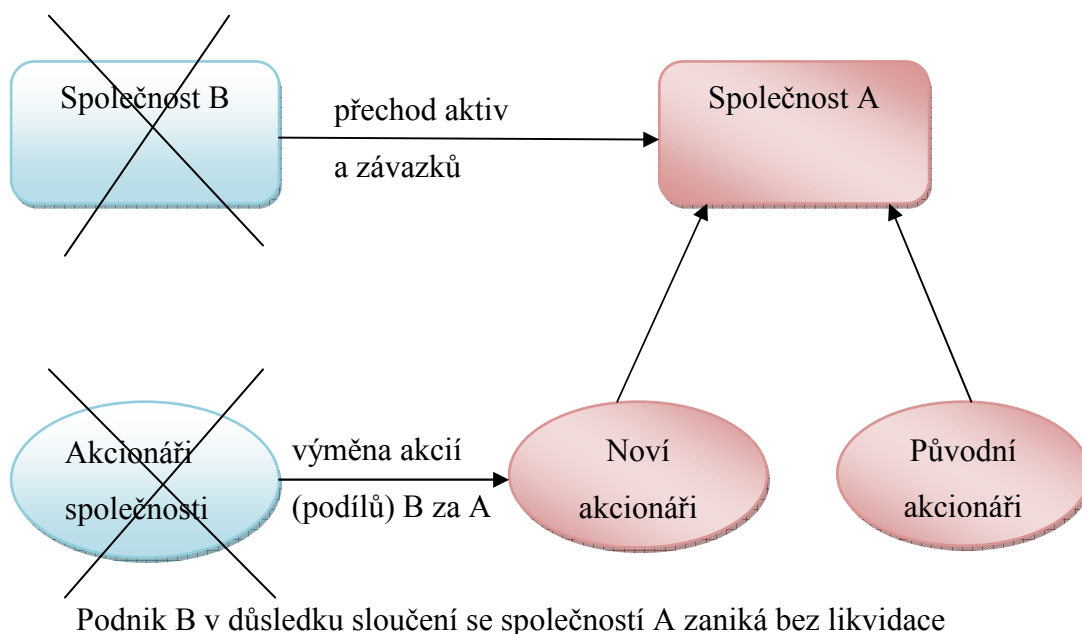
3.1 Oceňování v praxi

V obchodním zákoníku je přesně stanoveno, kdy jsou společnosti povinny nechat ocenit své jmění soudním znalcem a kdy to zapotřebí není.

Pro fúze je rozhodující případě oceňování právní forma, tedy zda je společnost akciová nebo s ručením omezeným a také, zda nástupnická společnost vydá nové akcie nebo vzniknou-li pro společníky ze zaniklé společnosti nové obchodní podíly.

V těchto případech je nutné ocenit majetek a závazky reálnou hodnotou. Složky majetku, které se reálnou hodnotou oceňují jsou vymezeny v zákoně o účetnictví.

Schéma zachycuje příklad sloučení s výměnou akcií (resp. podílů u s.r.o.)

Znalecká zpráva o fúzi se nevyžaduje, jestli-že :

- ✓ S tím souhlasili všichni akcionáři zúčastněné a.s. pro kterou se má znalecká zpráva vypracovat²⁰
- ✓ Dochází k vnitrostátní fúzi zanikající a.s. s jediným akcionářem
- ✓ Mají akcionáři zanikající a.s. právo na odkup svých akcií podle projektu vnitrostátní fúze sloučením za podmínek a způsobem stanoveným v ustanovení § 144 odst.2 Z o přem.

²⁰ § 27 odst. 3 Zákon o účetnictví

V praxi se tyto posudky běžně nechávají zpracovávat u znaleckých firem.

3.2 Oceňování z pohledu účetnictví

V případě, že je třeba ocenění provést, je nutné ho provést ke dni předcházejícímu rozhodnému dni fúze.

Toto ocenění se promítne do konečných účetních závěrek zanikajících společností a následně v zahajovací rozvaze nástupnické společnosti.

Návrh na jmenování znalce pro ocenění jmění podává představenstvo nebo jednatele zúčastněných společností. Na základě tohoto návrhu jmenuje soudce příslušného místního soudu znalce, a to do 15 dní od doručení. Soudce může stanovit tohoto znalce jak pro ocenění majetku, tak pro ocenění při fúzi.

Posudek znalce pro ocenění jmění musí obsahovat minimálně 3 důležité položky:

- a) popis jmění společnosti
- b) použité způsoby ocenění
- c) částku, na kterou se jmění společnosti oceňuje

3.2.1 Účetní řešení fúze sloučením

Pokud jednatele společnosti rozhodnou o fúzi sloučením, musí se držet určitého účetního postupu, který stanovuje zákon:

- 1) Sestavení řádných (mimořádných) účetních závěrek ke dni předcházejícímu rozhodnému dni
- 2) Ponechání nebo zrušení rezerv, oceňovacích rozdílů k nabytému majetku, goodwillu (z předešlých podnikových operací), opravných položek.

Pokud dochází k jejich převodu, objeví se tyto položky v konečných rozvahách zanikajících obchodních společnostech, ale i v zahajovací rozvaze nástupnické

společnosti. Nástupnická společnost pokračuje v odpisování převedeného oceňovacího rozdílu k nabytému majetku nebo goodwillu (z předešlých podnikových operací) nebo tvorbě převedených opravných položek.

- 3) Proúčtování přecenění reálnými hodnotami majetku a závazků zanikajících společností v případě stanovujícím to zákon. Přecenění se proúčtuje při přeměnách v zahajovací rozvaze nástupnické společnosti do fondu oceňovacích rozdílů v účtové skupině *41- Základní kapitál a kapitálové fondy*, jako položka zvyšující základní kapitál
- 4) Nové přecenění reálnou hodnotou se promítne v konečné účetní závěrce zanikající společnosti
- 5) Dojde ke zvýšení nebo snížení vlastního kapitálu a hodnot čistých aktiv
- 6) U zanikajících společností v případě přecenění majetku a závazků, které přecházejí na nástupnickou společnost, dojde ke vzniku rozdílů mezi účetní a daňovou hodnotou aktiv a závazků. Z úhrnu všech rozdílů se určí odložená daň (přechází na nástupnickou společnost) – odložený daňový závazek se vymezí jako dodatečný závazek na vrub výsledku hospodaření let minulých a to v konečné účetní závěrce, kde je zúčtováno nově ocenění majetků a závazků
- 7) Sestavení konečných účetních závěrek ke dni předcházejícímu rozhodnému dni a to s promítnutím ocenění majetku a závazků a s promítnutím odložené daně
- 8) Provedení vlastní konsolidace konečných účetních závěrek na zahajovací rozvahu:
 - a) Určení výše a struktury vlastního kapitálu podle stanoveného poměru výměny uvedené ve smlouvě o fúzi, který vychází z ocenění podniků všech zúčastněných společností
 - b) Porovnání výše VK zanikající společnosti s čistými aktivy (majetkem a závazky zanikající společnosti) a promítnutí případného oceňovacího rozdílu k nabytému majetku nebo goodwillu (pokud by jednotlivá aktiva a závazky nebyly přeceněny na reálné hodnoty)
 - c) Vyloučení vzájemných účastí, pohledávek a závazků. Rozdíl při zápočtu pohledávek a závazků zvyšující VK u nástupnické společnosti zvyšuje výsledek hospodaření v prvním zdaňovacím období fúze. Tyto úpravy se promítnou v zahajovací rozvaze pomocí příslušných účtů účtové skupiny *42 – Rezervní fond, nedělitelný fond a ostatní fondy ze zisku a převedené výsledky hospodaření*

- 9) Zahajovací rozvaha se stane východiskem pro vedení účetnictví nástupnické společnosti od rozhodného dne. Účetnictví se stane právě účinné dnem zápisu do obchodního rejstříku.

3.2.1.1 Výměnný poměr bez majetkové propojenosti

Smlouva o fúzi sloučením u a.s. musí obsahovat různá ujednání. Nejdůležitější je výměnný poměr s uvedením podoby, druhu, formy, převoditelnosti, jmenovité hodnotě a případné údaje o registraci akcií určených k výměně za akcie zanikajících společností, včetně podrobných pravidel postupu a stanovení lhůt při jejich výměně a výše případného příplatku akcionářům nástupnické nebo zanikajících společností.

Pokud nelze určit výměnný poměr akcií tak, aby nebyli poškozeni akcionáři některé ze zúčastněných společností, je nutno jim přiznat doplatek na vyrovnání. Může se poskytnout jak akcionářům zanikající společnosti, tak akcionářům nástupnické společnosti. Nesmí však překročit 10% jmenovité hodnoty akcií nástupnické společnosti, jež mají být vyměněny za akcie zanikající a.s. Nevyměňují se však akcie zanikající společnosti, které jsou v majetku nástupnické společnosti, jelikož se stanou vlastními akciemi. Není potřeba vyměňovat akcie (kromě výjimek), podílejí – li se akcionáři ve stejném poměru na ZK nástupnické i zanikající společnosti.

Tabulka č.2. Ukazatelé poměrů před a po přecenění:

(nástupnickou společností je akciová společnost A)

Ukazatel	a.s. A	a.s. B	Σ
Účetní aktiva	10 000	4 000	14 000
Účetní závazky	5 000	2 000	7 000
ZK	3 000	1 000	4 000
Ostatní vlastní zdroje	2 000	1 000	3 000
Účetní ČOM	5 000	2 000	7 000
Poměr ZK	75%	25%	100%
Poměr účetního ČOM	71,43%	28,57%	100%

Přeceněná aktiva	11 000	5 000	16 000
Přeceněné závazky	5 000	2 000	7 000
Přeceněný ČOM	6 000	3 000	9 000
Poměr přeceněných ČOM	66,67%	33,33%	100%
Původní počet akcií 1000 Kč/ks	3 000	1 000	4 000
Nový počet akcií 500 Kč/ks	-	3 000	3 000
Výměnný poměr akcií	-	1:03	-
Nový ZK po sloučení	3 000	1 500	4 500
Poměr ZK	66,67%	33,33%	100%

ČOM – čistý obchodní majetek

ZK – základní kapitál

Přecenění a.s. A sloužilo pouze ke stanovení odůvodněného poměru výměny akcií. Obchodní zákoník v § 61a odst. 6 požaduje ocenění jmění jen u zanikající společnosti, avšak pro stanovení reálného výměnného poměru akcií je potřebné ocenit i jmění nástupnické společnosti, i když se toto ocenění nepromítne do účetnictví.

ZK nástupnické společnosti se v absolutní výši nemění, představuje však po sloučení jiný podíl na celkovém sloučeném ZK. Z tohoto důvodu není důležité vyměňovat akcie akcionářům nástupnické společnosti, ale nejjednodušším řešením je v této chvíli přemitování nových akcií pouze pro potřeby jejich výměny za akcie akcionářů zanikající společnosti. Protože je nutné měnit celé kusy akcií, nevyhovuje nová emise ve stejné jmenovité hodnotě 1000 Kč, ale jmenovitá hodnota akcií v částce 500 Kč/ks vyhovuje.

Tímto výměnným poměrem bude zajištěno, že podíl na sloučeném ZK budou mít akcionáři nástupnické společnosti 66,67 % a akcionáři zanikající společnosti 33,33 %, tedy stejné podíly jako jsou na přeceněném sloučeném ČOM.

Proces sloučení společností lze kombinovat současně se **zvyšováním ZK** z vlastních zdrojů. Dejme tomu že nástupnická společnost A, která má dle předchozího schématu ostatní vlastní zdroje ve výši 2000, se rozhodne, že v rámci sloučení zvýší svůj ZK o 500 jednotek. Výpočet výměnného podílu akcií se nemění, avšak nový ZK se po sloučení zvýší z původních 4 500 jednotek na 5000. Celé zvýšení z tohoto titulu připadne na akcionáře společnosti A. Z tohoto důvodu není nutné měnit počet emitovaných akcií, postačí například toto zvýšení ZK

promítnout do zvýšení jmenovité hodnoty akcií všech dosavadních akcionářů nástupnické společnosti.

Pokud by se akcionáři společnosti 1 rozhodli o **snížení ZK**, promítlo by se toto snížení do snížení jmenovité hodnoty jejich akcií.

Výhodou tohoto souběhu dvou procesů je, že není nutné iniciovat samostatný právní proces přeměny společnosti a samostatný právní proces Zvýšení či snížení ZK, jen využít částečně ustanovení Obchodního zákoníku o zvyšování či snižování ZK.

3.2.1.2 Výměnný poměr s částečnou propojeností

Případy fúze sloučením s částečnou kapitálovou propojeností zúčastněných společností jsou poněkud složitější než předchozí verze fúze. Pro porovnání zvolíme údaje jako v předchozím příkladu s tím, že akciová společnost A vlastní 40 % podílu na ZK i VK akciové společnosti B, což představuje finanční investici v hodnotě 800, která se musí z aktiv akciové společnosti A vyloučit.

Výměnný poměr bude stanoven tak, že si akcionáři akciové společnosti A ponechají akcie této společnosti (nezapomeňme, že se jejich ČOM snížil) a ostatní akcionáři akciové společnosti B získají výměnou příslušný podíl na zvýšeném ZK společnosti A po sloučení.

Tabulka č.3. Výměnné poměry s kapitálovou propojeností

Ukazatel	a.s. A	a.s. B	Σ
Účetní aktiva	10 000	4 000	14 000
Účetní závazky(přeceněné závazky)	5 000	2 000	7 000
ZK	3 000	1 000	4 000
Ostatní vlastní zdroje	2 000	1 000	3 000
Účetní ČOM	5 000	2 000	7 000
Přeceněná aktiva	11 000	5 000	16 000
Přeceněný ČOM	6 000	3 000	9 000
Přeceněná aktiva po snížení o finanční investici A v B	10 200	5 000	15 200
Přeceněný ČOM	5 200	3 000	8 200

Poměr přeceněných ČOM	63,40%	36,60%	100%
Podíl akcionářů A na ČOM B	1 902	-	-
Podíl ostatních akcionářů B na ČOM B	-	1 098	-
Celkový podíl akcionářů A a B na celkovém ČOM	7 102	1 098	8 200
Podíl v %	86,61%	13,39%	100%
Nový (teoreticky) ZK	3 000	464	3 464
Počet ks nových akcií 100 Kč/ks	-	4 200	4 200
Nový ZK dle přeemitovaných akcií	3 000	420	3 420
Výměnný poměr pro zbytkové akcionáře B	-	1:07	-
Celkový doplatek pro akcionáře B (Kč)	-	44 100	44 100
Doplatek na 1 akcii zbytkovým akcionářům B (Kč)	-	10,5	-
Podíl akcionářů A a zbytkových akcionářů B včetně doplatku na novém ZK sloučené A a doplatku	86,60%	13,40%	100,00%

Jsou dodrženy podíly akcionářů společnosti A (na původní a.s. A a a.s. B) a ostatních akcionářů společnosti B na sloučeném ZK akciové společnosti A. Akcionáři společnosti A drželi 3 000 ks akcií po 1 000 Kč a 400 ks akcií společnosti B po 1 000 Kč, po výměně mají 3 000 ks akcií sloučené společnosti A v nominální hodnotě 3 000 Kč. Ostatní akcionáři společnosti B drželi 600 ks akcií B po 1 000 Kč a výměnou získali 4 200 ks akcií sloučené akciové společnosti A v celkové nominální hodnotě 420 tis. Kč a doplatkem 44 520 Kč. Teoretická výše nového ZK mohla být 3 464 Kč, avšak nepodařilo by se dodržet výměnné poměry v celých kusech akcií, proto je navržený ZK po přeměně nižší a rozdíl jako doplatek pro akcionáře společnosti B nepřesahuje 10% zvýšení ZK dle ObchZ.

3.2.1.3 Právní aspekty²¹ fúze sloučením

► Jsou – li *zastaveny* akcie nebo zatímní listy, přechází toto zástavní právo i na akcie nebo zatímní listy, které akcionář zanikající společnosti nabude výměnou, zástavní právo na nich musí nástupnická společnost zaznamenat nebo je zajistí zaregistrováním na Středisku cenných papírů.

► *Návrh smlouvy o fúzi přezkoumá znalec* jmenovaný soudem. Návrh smlouvy o fúzi znalci přezkoumají před předložením statutárním orgánům, tj. dozorčí radě a VH. Znalecká

²¹ § 100 Zákon č.125/2008 Sb. o přeměnách obchodních společností a družstev

zpráva o fúzi musí mimo formálních náležitostí obsahovat zejména stanovisko vhodnosti a odůvodněnosti výměnného poměru akcií. Dále uvedení metody použité ke stanovení výměnných poměrů a vyhodnocení přiměřenosti použitých metod, uvedení výměnných poměrů, jakého by se docílilo každou z použitých metod a stanoviska k váze přiznané jednotlivým použitým metodám při stanovení výměnného poměru. Znalec má právo vyžadovat údaje nejen od zúčastněných osob, ale i od osob je ovládajících nebo jimi ovládaných. Zprávu znalec člení v obdobné struktuře, jakou má návrh smlouvy o fúzi.

► *Místo valné hromady nástupnické společnosti – postačí rozhodnutí jejího představenstva* za určitých podmínek:

- ✓ bylo-li v příslušné lhůtě zveřejněno upozornění na práva akcionářů,
- ✓ všichni akcionáři se mohli v příslušné lhůtě seznámit se stejným rozsahem dokumentů, jako by se valná hromada konala,
- ✓ nástupnická společnost je vlastníkem akcií a zatímní listy představující alespoň 90 % ZK zanikající společnosti přičemž se odečítají vlastní akcie a zatímní listy v majetku zanikající společnosti²²
- ✓ celková jmenovitá hodnota akcií a zatímních listů k výměně akcionářům zanikajících společností nepřesahuje 10 % ZK nástupnické společnosti (po případném zvýšení ZK v důsledku sloučení).

Akcionáři s podílem alespoň 5 % na ZK nástupnické společnosti však mají právo požádat o svolání valné hromady (pokud tak určují statuty, mohou tak učinit i akcionáři s nižším podílem na ZK). Valnou hromadu nemusí svolávat ani zanikající společnost, jestli je majitelem všech jejích akcií s hlasovacím právem nástupnická společnost.

- ✓ Jestliže budou předmětem výměny listinné cenné papíry, pověří představenstvo nástupnické společnosti obstaráním výměny *obchodníka s cennými papíry*. Ještě před zápisem sloučení do Obchodního rejstříku je představenstvo povinno předat obchodníkovi s cennými papíry listinné akcie se všemi náležitostmi. Tato povinnost platí jen pro kótované cenné papíry.

²² § 144 Zákon č. 125/2008 Sb. o přeměnách obchodních společností a družstev

Budou-li vyměňovány zaknihované CP, požádá představenstvo SCP o vydání akcií před zápisem sloučení do OR a příkaz k vydání a provedení změn údajů ve SCP dá představenstvo po zápisu sloučení do OR ve lhůtě určené ve smlouvě o fúzi²³

Jen některá pochybení mohou být důvodem pro *podání žaloby na neplatnost usnesení valné hromady* nebo smlouvy o fúzi. K důvodům napadení patří např. rozpor usnesení VH o sloučení se smlouvou o fúzi. Důvodem není nepřiměřenost výměnného poměru akcií nebo doplteků (na dorovnání mají akcionáři v jiném řízení). Jestliže hrozí rozhodnutí soudu o neplatnosti smlouvy o fúzi, může před tím zúčastněná společnost požádat soud o poskytnutí přiměřené lhůty pro uzavření nové smlouvy o fúzi, nebo přijetí nového usnesení VH. Rozhodne-li soud o neplatnosti smlouvy či usnesení VH, pak závazky, které vznikly od rozhodného dne fúze až do zveřejnění údajů o uložení rozhodnutí soudu do sbírky listin, jdou k tíži či ve prospěch nástupnické společnosti(nezapomenout, že účetnictví je od rozhodného dne fúze vedeno na účet nástupnické společnosti) , avšak oprávněny či zavázány jsou zúčastněné společnosti společně a nerozdílně.

Věřitelé zúčastněných společností mají právo na ochranu. Mohou do 6 měsíců od účinnosti zápisu sloučení v OR přihlásit své pohledávky . Prokáže-li věřitel zhoršení dobytnosti, může požadovat poskytnutí dodatečné jistoty ještě před zápisem sloučení do OR. To se nevztahuje na pohledávky s přednostním nebo odděleným uspokojováním v konkurzu, ani na pohledávky vzniklé po účinnosti zápisu do OR.

Zajištění dluhopisů se nevyžaduje, pokud ke sloučení dala souhlas schůze majitelů dluhopisů nebo se sloučením souhlasili všichni majitelé dluhopisů. Pokud majitelé prioritních a vyměnitelných dluhopisů, jiných cenných papírů (ne akcií), s nimiž jsou spojena zvláštní práva, nevyslovili se změnou postavení souhlas, musí získat v nástupnické společnosti alespoň rovnocenné postavení, jaké měli v zaniklé společnosti. Odkupem cenných papírů nástupnickou společností rovnocenné práva nezískají.

Výměnný poměr akcií musí být odůvodněný. *Doplatek na dorovnání*, se přizná poškozeným akcionářům při výměně akcií, avšak tento nesmí překročit 10 % jmenovité hodnoty akcií, jaž mají být vyměněny za akcie zanikajících společností. Tento doplatek se vyplátí obchodník

²³ §156b Rozhodný den , Zákon č.513/1991 Sb.ObchZ

s CP nebo banka, až po zápisu sloučení do OR a po zajištění pohledávek věřitelů, kteří o to požádali.

V případě, že členové zúčastněných statutárních orgánů a znalci, zpracovávající znaleckou zprávu o fúzi, způsobili věřitelům nebo akcionářům škodu porušením jejich povinností, zodpovídají za ni společně a nerozdílně²⁴. Prokáže-li se, že jednají s péčí řádného hospodáře, mohou se zodpovědnosti zbavit. Právo na náhradu škody se promlčí po 5-ti letech od účinnosti zápisu do OR.

Nástupnická společnost může odkoupit akcie akcionářů, jestliže hrozí rozhodnutí soudu o neplatnosti smlouvy o fúzi (společnost může požádat soud o poskytnutí přiměřené lhůty pro uzavření nové smlouvy o fúzi, nebo přijetí nového usnesení VH).

Jestliže výměnný poměr akcií nebo případný doplatek není přiměřený podle smlouvy, má každý akcionář zúčastněných stran právo na *dorovnání v penězích* bez limitu, naopak je tomu u doplatku. Jestliže ve smlouvě o fúzi není uvedeno o případném dorovnání v rozhodčím řízení, uplatňují právo na dorovnání u soudu akcionáři, kteří se práva na dorovnání nevzdali, byli akcionáři v době konání valných hromad a do doby podání žaloby žádnou akcií nezcizili. Žalobu lze podat do 1 roku od účinnosti zápisu sloučení do OR a soudní rozhodnutí se vztahuje na všechny akcionáře. Dlužná částka na dorovnání se úročí dvojnásobkem diskontní sazby ČNB ke dni zápisu sloučení do OR.

Nástupnická společnost může odkoupit akcie od akcionářů dvěma způsoby, dobrovolným odkupem a povinným odkupem akcií. Mají-li menšinoví akcionáři zanikající společnosti menší podíl na ZK než 10 %, smlouva o fúzi může zahrnovat závazek nástupnické společnosti²⁵ odkoupit od nich akcie, které jim mohou být vyměněny za akcie nástupnické společnosti.

Při sloučení se může změnit postavení akcionářů některé ze zúčastněných společností. Může dojít k výměně akcií za akcie jiného druhu, ke změně práv s ohledem na jiný druh akcií, k výměně registrovaných akcií za neregistrované nebo k výměně akcií s neomezenou

²⁴ § 373-386 ObchZ

²⁵ § 220 na odst. 4 ObchZ

převoditelností za omezenou převoditelností akcií. Pak musí smlouva o fúzi obsahovat závazek nástupnické společnosti odkoupit takto vyměněné akcie, ale pouze od akcionářů, kteří k datu konání VH akcionáři byli a zúčastnili se VH osobně nebo prostřednictvím zástupce. Nehlasovali pro schválení smlouvy o fúzi a přímo projevíli nesouhlas na VH. Pro odkupy takovýchto akcií se použije ustanovení ObchZ²⁶.

3.2.1.4 Výměnný poměr různých typů obchodních společností

Právní náležitosti při slučování s účastí jiných druhů obchodních společností než je akciová společnost jsou podstatně jednodušší.

Jestliže se slučují s.r.o., pak místo výměnného poměru akcií se uvádí výše vkladu a výše obchodního podílu každého společníka v zúčastněné společnosti před fúzí a v nástupnické společnosti po fúzi, hovoříme o tzv. výměnném poměru obchodních podílů. Doplatek nesmí překročit 10 % výše nových vkladů do ZK nástupnické společnosti. Fúzi lze rovněž spojit se snížením či zvýšením ZK nástupnické společnosti.

Zprávu o sloučení zpracovanou statutárním orgánem se nevyžaduje, v případě, že jsou všichni společníci jednatelem. Znalecké posudky fúze se vyhotoví pouze v případě, že jsou požádáni některým ze společníků, pak náklady na přezkoumání fúze znalce nese společnost. Nepožaduje se také zveřejnění upozornění společníkům v Obchodním věstníku, avšak společníci musí mít před VH všechny potřebné dokumenty k dispozici. Maximální výši vkladu zanikajících společností do ZK nástupnické společnosti určíme tak, že součet výše vkladů společníků zanikající společnosti do ZK nástupnické společnosti nesmí přesáhnout ČOM vyplývající z posudku znalce.

Jestliže se slučuje s.r.o. a a.s. a přitom a.s. je zanikající společností, budou akcionářům vyměněny akcie za obchodní podíly na nástupnické společnosti s ručením omezeným. Akcionáři zanikající společnosti, kteří s fúzí nesouhlasí, mají právo na vypořádání v penězích podle podobného postupu jako při odkoupení nástupnickou společností.

²⁶ § 183 písm.a,c,e-g , § 186 a odst.4 ObchZ

Pokud je při slučování s.r.o. a a.s. zanikající společností s.r.o., musí být společníkům naopak vyměněny jejich obchodní podíly za akcie nástupnické společnosti. U s.r.o. se pak při fúzi vyžaduje souhlas všech společníků.

Smlouva o fúzi musí obsahovat informace o počtu a podobě akcií, druhu, formě a jmenovité hodnotě těchto akcií, aby mohly být vyměněny za obchodní podíl.

3.2.1.5 Účetní souvislosti při sloučení společností

Přeměny obchodních společností včetně fúzí společností (sloučení či splynutí) jsou řešeny normami s různou právní silou. Základní ustanovení zejména o oceňování jsou řešena v zákoně o účetnictví, dále jen ZoÚ. Podrobnější ustanovení se zaměřením na oceňovací rozdíly k nabytému majetku a goodwill najdeme v prováděcím předpisu k ZoÚ²⁷.

Podrobný postup účtování najdeme v Českém účetním standardu pro podnikatele č. 011 – Operace s podnikem. Povinnost provádět účetní závěrku nalezneme v Obchodním zákoníku a v zákonu o účetnictví. Při přeměnách společností je základním termínem rozhodný den fúze. Provádění auditu účetních závěrek upravuje § 20 ZoÚ. Audituje se řádná a mimořádná účetní závěrka při splnění vymezených podmínek. Tyto podmínky, či kritéria jsou 3:

- aktiva celkem více než 40 mil. Kč, v hodnotě brutto, nesnížená o korekční položky,
- roční úhrn čistého obrátu více než 80 mil. Kč (výše výnosů snižená o prodejní slevy a dělená počtem započatých měsíců, po které trvalo účetní období, a vynásobená dvanácti),
- průměrný přepočtený stav zaměstnanců v průběhu účetního období více než 50.

K povinnosti provedení auditu je nutné, aby tyto veličiny byly hodnoceny a splněny ke konci rozvahového dne a za účetní období bezprostředně předcházející.

Akciové společnosti podléhají auditu, je-li ze 3 podmínek splněna alespoň jedna. Ostatní obchodní společnosti a družstva podléhají auditu, jsou-li v uvedených obdobích splněny alespoň 2 ze tří podmínek.

²⁷ Vyhláška č. 500/2002 Sb. včetně novelizací předpisů

Dalším důležitým aspektem jsou rozhodnutí o převodu některých účetních položek. Na základě ČUS 011 bodu 2.1. rozhodnou zúčastněné jednotky o oceňovacím rozdílu k nabytému majetku, goodwillu, opravných položkách k jednotlivým druhům majetku, rezervách a o přechodných aktivech a pasivech. Na základě záměrů a povahy nástupnické společnosti mohou být tyto rozvahové položky zanikajících společností rozpuštěny nebo přejdou do zahajovací rozvahy nástupnické společnosti. Rozhodnutí o použití těchto položek uvedeme v příloze k účetní závěrce.

3.2.1.6 Přeceňovací efekt

Úloze přeceňování bývá někdy dávana větší váha, než odpovídá dlouhodobějším zájmům. Zejména při celostním ocenění je nutné počítat s tím, že oceňovací rozdíl se odepisuje rovnoměrně výsledkově 15 let (180měsíců), převážně do nákladů.

Při sloučení se tento rozdíl nevyjadřuje v zahajovací rozvaze za nástupnickou společnost, při splnutí se vyjadřuje za všechny společnosti vstupující do přeměny. Je tudíž možnost razantněji zvýšit ZK nástupnické společnosti, na druhé straně bude VK v následujících obdobích snižován odpisem oceňovacího rozdílu.

Pokud by tato okolnost neměla příznivý vliv na prezentaci splynulé společnosti v následujících letech, je mizivá možnost zpětného přecenění z celostního na individuální, neboť s tím ČUS 011 nepočítá. Individuálním přeceněním, zejména při velké váze nemovitostí, bylo možné prodloužit délku odepisování nad 15 let a rozložit tak přeceňovací efekt do delšího časového období. Daňový efekt takového přecenění dnešní ZDP nepřipouští u žádné položky aktiv. Výhody většího rámce pro zvýšení zapisovaného ZK ze splnutí oproti sloučení jsou z těchto důvodů omezené.

3.2.2 Analýza metod ocenění

3.2.2.1 Metoda výnosová – DCF (Discounted Cash Flow)

Metoda výnosová je založena hlavně na odhadu Cash Flow (peněžních toků) plynoucích z podnikatelské činnosti . Cash flow je hlavním měřítkem pro oceňování podniku. S rostoucím příjmem dle Cash flow roste i budoucí hodnota společnosti. Z toho vyplývá také použití metody diskontovaných peněžních toků. V této metodě se musíme zabývat přesným určením diskontní sazby, kterou diskontujeme dané Cash Flow.

Metodu diskontovaných peněžních toků FCFF můžeme najít v několika variantách. Nejčastější používanou metodou je metoda DCF entity a DCF equity.

Metoda DCF entity vyplývá z určení volných peněžních toků. Volný peněžní tok (free cash flow se skládá z peněžního toku pro vlastníky FCFE (free cash flow to the firm)a věřitele FCFD(free cash flow to the debt).

Tedy: $FCFF = FCFE + FCFD$

V kapitole 2.2.4.1. je výpočet peněžních toků z hlediska EBIT, což je obdobný výpočet toků věřitelů a vlastníků.

Při výpočtu peněžních toků jako celku FCFF je nutné, aby diskontovaná míra odrážela skutečnost peněžních toků jak věřitelů, tak vlastníků.

Ocenění firmy je tedy založeno na současné hodnotě peněžních toků.

3.2.2.2 Metoda nákladová – majetková²⁸

Majetková podstata podniku zahrnuje různé majetkové složky, které se v účetní rozvaze nemusí vykázat. Majetek je členěn různými kritérii (např. časem, likvidností atd.) a z pohledu oceňování je důležité určit provozní²⁹ a neprovozní³⁰ majetek. Členění těchto kritérii vychází z potřeb subjektů ocenění - kupujících. Majetek provozně nutný kupující podnik ponechá ve

²⁸ KRABEC T. *Oceňování podniku a standardy hodnoty*. Praha 7: Grada Publishing, 2009. str.142

²⁹ Provozní majetek – předpoklad stálého užívání v rámci pokračujícího „going concernu“

³⁰ Neprovozní majetek – předpoklad odprodeje majetku- nadbytečnost v podniku

firmě a bude ho dále používat a využívat . Naopak neprovozní majetek si podnik nenechá ve společnosti, předpokládá jeho odprodej o odhaduje jeho současnou cenu v závislosti na jeho likvidaci.

Podle účelu odhadované substanční hodnoty rozlišujeme několik způsobů (forem) odhadu.

- **Substanční hodnota reprodukční** – hodnota majetku je stanovena rekonstrukcí provozně nutného majetku z pohledu cílů a účelů fungování majetku
- **Substanční hodnota likvidační** – je to hodnota majetku, kterou předpokládáme v případě rozprodeje neprovozního majetku. V případě předpokladu ukončení činnosti podniku je tato hodnota stanovena jako minimální částka, kterou je možno získat v případě prodeje celého majetku podniku. Tato metoda je dlouhodobá, jelikož rozprodej majetku může trvat několik měsíců i let.
- **Substanční hodnota jako odhad úspory výdajů³¹** - touto hodnotou je částka, kterou v případě předpokladu pokračování činnosti podniku může stávající kupující ušetřit tak, že bude využívat stávající majetkovou substanci oproti jejímu novému budování s tím, že bude využívat stávající majetkovou substanci oproti jejímu novému vybudování s tím, že úspory mohou mít formu úspory výdajů nebo formu časového oddálení investičního výdaje. Jedná se o subjektivní kategorii, která je založena na celkovém pohledu na společnost jako funkční celek.

3.2.2.3 Metoda srovnávací³²

Srovnávací metoda je metoda založená na srovnávání podniků stejného nebo podobného charakteru. Tato metoda má do jisté míry podobnost s trhem nemovitostí, jelikož nejoptimálnější metodou ocenění v nemovitostech je ocenění srovnávací metodou. U homogenních nemovitostí či podniků stejné povahy neexistuje možnost odchýlit se od tržních podmínek a pravidel. U podniků různých povah se toto ocenění může podstatně lišit. Se stejným investovaným kapitálem můžeme dosáhnout odlišných výkonností a tedy i odlišných

³¹ Citace: KRABEC T. *Oceňování podniku a standardy hodnoty*. Praha 7: Grada Publishing, 2009. str.144

³² KRABEC T. *Oceňování podniku a standardy hodnoty*. Praha 7: Grada Publishing, 2009. str.190

hodnot ocenění. U stejnorodých podniků na dnešním soutěžícím trhu za daných a neměnných podmínek se bude výnosové ocenění blížit ceně obvykle dosahované při prodeji srovnatelných aktiv. V jiném případě je to známka nadprůměrného či podprůměrného řízení. Standardy uvádějí, že i v případě výnosového ocenění nemovitostí např. v podniku je nutno taková specifika zohlednit.

3.2.2.4 Goodwill a oceňovací rozdíl

Důležitým aspektem v oceňování dle ObchZ je zajistit vhodný a odůvodněný výměnný poměr akcií nebo obchodních podílů akcionářům či společníkům zanikajících společností na nástupnické společnosti. Povinně se oceňuje jmění zanikajících společností (výjimku tvoří sloučení matky s dcerou), ocenění jmění nástupnické společnosti při sloučení se nevyžaduje, avšak z důvodu průkaznosti odůvodnění výměnného poměru se provádí.

Oceňujeme **reálnou hodnotou** v řádných závěrkách včetně konečné závěrky, u zanikajících společností přeceňujeme na reálnou hodnotu deriváty, cenné papíry, nabyté pohledávky určené k obchodování i přesto, že ocenění na reálnou hodnotu ObchZ nevyžaduje, v Zákoně o účetnictví se o ocenění hovoří ³³.

Přecenění se účtuje výsledkově a nevyhne se mu tudíž ani stoprocentní dcera při sloučení.

Pokud by z nějakého důvodu nešlo přecenit zanikající společnost na reálnou hodnotu, existuje **metoda ekvivalence** - dílčí přecenění, a to u podílů s rozhodujícím a podstatným vlivem ³⁴. V případě použití této metody, je povinná účetní jednotka použít toto ocenění pro všechny takové podíly. Metodou ekvivalence se podíly na společnostech s rozhodujícím nebo podstatným vlivem oceňují směrem nahoru i dolů na rozdíl od opravných položek, které mohou pouze snižovat hodnotu aktiv.

Vyžaduje-li se ocenění podle ObchZ, promítá se do účetnictví. Důsledkem ocenění rozvahy zanikajících společností je vznik určitých rozdílů z ocenění, o kterých následně účtujeme.

³³ § 27 odst. 3 ZoÚ

³⁴ § 27 odst. 7 ZoÚ

Podle povahy rozdílů a v souladu s Vyhláškou č. 500/2002 Sb., vzniká buď goodwill, nebo oceňovací rozdíl. Vznikají zde další metody ocenění, a to *individuální přecenění jednotlivých položek rozvahy*, kde součet tohoto ocenění je odlišný od celkové ceny jmění zanikající společnosti – vzniká **goodwill**³⁵, nebo se použije metoda *celkového ocenění*, nejčastěji metoda diskontovaných peněžních toků a rozdíl oproti ocenění účetními cenami je **oceňovací rozdíl k nabytému majetku**³⁶.

Goodwill je součástí dlouhodobého nehmotného majetku např. účet 017, oceňovací rozdíl je součástí dlouhodobého hmotného majetku např. účet č. 027. Goodwill se odepisuje rovnoměrně po dobu 60 měsíců, oceňovací rozdíl 180 měsíců (odpisy nemají daňovou účinnost). Kladná hodnota těchto veličin se odepisuje do nákladů, záporná do výnosů.

Příklad fúze sloučením:

Společnost A, společnost B a společnost C jsou nezávislými společnostmi, které se dohodly, že provedou fúzi sloučením a nástupnickou společností bude A, přičemž B a C zaniknou bez likvidace.

Rozvahy jednotlivých společností před fúzí:

A	Společnost A	P	
SA	8000	ZK	3000
OA	2000	OK	500
		Záv.	6500
Celkem	10 000	Celkem	10 000

A	Společnost B	P	
SA	6000	ZK	2000
OA	2000	OK	500
		Záv.	5500
Celkem	8 000	Celkem	8 000

A	Společnost C	P	
SA	3000	ZK	2000
OA	500	OK	-500
		Záv.	2000
Celkem	3500	Celkem	3500

³⁵ § 6 Vyhlášky č. 500/2002 Sb.

³⁶ § 7 odst. 10 Vyhlášky č. 500/2002 Sb.

Jmění jednotlivých společností bylo přeceněno nezávislým znalcem, bez individuálního přecenění majetku : Vznikla položka oceňovacího rozdílu k nabytému majetku – účet 097, jehož hodnota se zároveň promítla na účet 418.

A	Společnost A		P
SA	6000	ČOM	3500
OA	3000	Záv.	5500
Celkem	9 000	Celkem	9000

A	Společnost B		P
SA	9000	ČOM	6000
OA	2000	Záv.	3000
Celkem	9 000	Celkem	9000

A	Společnost C		P
SA	6000	ČOM	3500
OA	500	Záv.	3000
Celkem	6500	Celkem	6500

Rozvaha nástupnické společnosti:

A	Společnost A		P
SA	17000	ZK	12500
OA	4500	OK	500
097	4000	Záv.	12500
Celkem	25500	Celkem	25500

Rozdíly z ocenění se promítají do konečných rozvah zanikajících společností, do aktiv a do vlastního kapitálu – účet č. 418 – Oceňovací rozdíly z přecenění při přeměnách.

Jestliže součet individuálních hodnot přeceněných aktiv snížený o závazky byl roven znalecké ceně, žádný goodwill by nevznikl. Rozdíl by měl vzniknout zpravidla z ocenění celostní metodou (ta v sobě obsahuje i v účetnictví nevedené nehmotné složky majetku, které činí podnik hodnotnější) a z rozdílů v metodách ocenění. Metoda celostní je dynamická a zahrnuje i budoucí očekávané výnosy.

V zahajovací rozvaze jsou sloučeny konečné rozvahy, tj. nepřeceněné nástupnické společnosti, zanikající v mnoha případech přeceněné. Provádí se mnoho operací vylučujících duplicitu a přenesení jen rozhodujících hodnot ze zanikajících společností. Jak se naloží

s řadou položek, záleží na dohodách obsažených v návrhu smlouvy o fúzi sloučením. Podle toho, jestli budou přecházet na nástupnickou společnost, zachytí zahajovací rozvaha, v opačném případě musí být vypořádány v konečné závěrce zanikající účetní jednotky. Postup je řešen v ČÚS 011.

Nově vzniklý goodwill nebo oceňovací rozdíl přechází z konečné rozvahy zanikajících společností do zahajovací rozvahy, tedy protipoložka na straně pasiv ve VK nepřechází – účet 418. Je nutné uvést v návrhu smlouvy o fúzi sloučením, postup jak přejdou jednotlivé položky VK zanikající společnosti do zahajovací rozvahy. Bude těžké převést celý VK do ZK, jelikož Je důležité dodržet odůvodněný poměr výměn akcií nebo obchodních podílů. Záleží na dohodě, včetně rozdělení účtu 418 do příslušných položek VK z zahajovací rozvaze.

Vyloučené položky

V zahajovací rozvaze jsou některé *položky vyloučeny*. Vzájemné pohledávky a závazky nemohou zůstat v účetnictví nástupnické společnosti. Pokud se hodnota vylučovaných pohledávek a závazků nerovná (důvodem může být částečná odepsanost), rozdíly se upraví ve VK proti neuhrazené ztrátě minulých let nebo nerozdělenému zisku (pozor na odlišnost v daňovém přístupu).

Slučují se společnosti částečně nebo úplně kapitálově propojené, vylučují obchodní podíly a akcie vydané zúčastněnými zanikajícími účetními jednotkami proti vlastnímu kapitálu v pořizovacích cenách. Toto vyloučení může mít dopad na zvýšení či snížení VK. Pokud jsme pořídili obchodní podíly za vyšší cenu, než činí příslušný podíl na VK dceřiných společností. Rozdíl se promítá vždy do VK rozvahově, takže levnější koupě zvyšuje VK a dražší koupě (která je vyšší než ekvivalent VK ve slučované společnosti) snižuje VK v zahajovací rozvaze. Rozdíly se projeví na účtech 428 a 429.

3.2.2.5 Goodwill a snížení hodnoty dle IAS 36

Goodwill vzniká jako rozdíl mezi náklady na akvizici a reálnou hodnotou pořízených identifikovatelných aktiv a pasiv. Může nabývat kladných i záporných hodnot. Goodwill je

aktivován jako dlouhodobý nehmotný majetek. V případě, že nedochází k položkovému přecenění identifikovatelných aktiv a pasiv na reálnou hodnotu, je rozdíl dle českých účetních předpisů v nekonsolidované účetní závěrce klasifikován jako oceňovací rozdíl k nabytému majetku“ a vykazuje se jako součást dlouhodobého hmotného majetku, v konsolidované účetní závěrce jako „konsolidační rozdíl“ a vykazuje se v samostatné položce.

Je třeba provádět prověřování, zda nedošlo ke snížení hodnoty goodwillu, a to pokaždé, když dojde k událostem nebo změnám okolností, které naznačují, že účetní hodnota nemusí být zpětně získatelná, a dále každoročně, jestliže doba použitelnosti je delší než 20 let. Při následném prodeji nakoupeného podniku musí být jakýkoliv dosud neodepsaný goodwill nebo goodwill vykázaný v rezervách vlastního kapitálu převeden do výsledovky a zahrnut ve výpočtu zisku nebo ztráty z prodeje.

Záporný goodwill mající přímou souvislost s očekávanými budoucími ztrátami nebo náklady, které byly identifikovány nabývajícím podnikem v plánu akvizice, musí být vykázán ve výkazu zisku a ztráty v okamžiku vzniku těchto ztrát/ nákladů. Záporný goodwill, jehož hodnota nepřevyšuje reálnou hodnotu pořízených identifikovatelných nepeněžních aktiv, musí být vykazován ve výkazu zisku a ztráty systematicky po dobu použitelnosti těchto aktiv. Pokud záporný goodwill převyšuje reálnou hodnotu nepeněžních aktiv, pak musí být celý okamžitě odepsán do výnosů.

3.2.3 Fúze společností na příkladech

3.2.3.1 Příklady sloučení společností

Příklad č. 1 - sloučení matky s dcerou (100 %):

Rozvaha MATKA				Rozvaha DCERA			
A			P	A			P
061	3 500	ZK	1 000	Aktiva celkem	6 000	ZK	1 000
Ostatní aktiva	500	Fondy	1 000			Fondy	2 000
		Závazky	2 000			Závazky	3 000
Celkem	4 000	Celkem	4 000	Celkem	6 000	Celkem	6 000

Sloučená rozvaha			
A			P
Aktiva M ostat.	500	ZK M	1 000
Aktiva D	6 000	Fond M	1 000
		429	-500
		Závazky M	2 000
		Závazky D	3 000
Celkem	6 500	Celkem	6 500

Rozvaha Dcery se nepřeceňuje, neboť po sloučení se nemění počet akcionářů či společníků, nevznikají tedy obchodní podíly. Nemění se proto ani ZK, neboť nepřistoupili noví společníci (akcionáři). Základní úpravou sloučené rozvahy je vyloučení obchodních podílů a akcií vydaných zúčastněnými zanikajícími společnostmi v držení jiné zúčastněné společnosti, tedy Matky. Vyloučení se provede proti VK v pořizovacích cenách. Matka pořídila svůj podíl na dceři ve vyšší hodnotě, než činí VK dcery ($3\,500 - 3\,000 = 500$), snižuje VK v zahajovací rozvaze o částku 500. Při částečné majetkové propojenosti se krátí ve sloučené rozvaze ZK Dcery jen v poměrné výši. Jestliže byl obchodní podíl nabyt za vyšší než nominální hodnotu, rozdíl se krátí proti ostatním částem převzatého VK od zanikající společnosti Dcery. Při výhodnějším pořízení to má vliv na ostatním vlastním kapitálu v kladném slova smyslu.

Příklad č. 2 - sloučené rozvahy A a B za předpokladu, že finanční investice A a B v hodnotě 3500 tvoří 80% ZK B a rozvaha B se přeceňuje o 400 směrem nahoru – hodnota účtu 027 je 4000:

Rozvaha A				Rozvaha B nepřeceněná			
A			P	A			P
061	3 500	ZK	1 000	Aktiva celkem	6 000	ZK	1 000
Ostatní aktiva	500	Fondy	1 000			Fondy	2 000
		Závazky	2 000			Závazky	3 000
Celkem	4 000	Celkem	4 000	Celkem	6 000	Celkem	6 000

Rozvaha B přeceněná			
A			P
Aktiva celkem	6 000	ZK	1 000
027	4 000	Fondy	2 000
		418	4 000
		Závazky	3 000
Celkem	10 000	Celkem	10 000

<u>Propočet:</u>	<u>20%</u>	<u>80%</u>
ZK	200	800
Fondy	400	1600
418	800	3200
Celkem	1400	5600

Sloučená rozvaha A+B			
A			P
061	3 500	ZK A	1 000
Korekce	-3 500	ZK B 20%	200
Ostatní aktiva A	500	Fondy A	1 000
Aktiva B	6 000	Fondy B 20%	400
027 B	4 000	418 B 20%	800
		428 přecenění	2 100
		Závazky A	2 000
		Závazky B	3 000
Celkem	10 500	Celkem	10 500

V aktivech je vyloučen majetkový podíl na B, který představuje 80%, aktiva B jsou převzata v přeceněné hodnotě. Vlastní kapitál (ČOM) je zvýšen o 20% přeceněného ČOM B. Vylučuje se 061 proti 80% přeceněného ČOM B, tj. 3500 proti 5600, rozdíl je 2100. O tuto hodnotu

pořídila výhodněji A podíl na B, rozdíl je zanesen ve VK sloučené rozvahy, v našem případě **na účtu 428 – přecenění**. Pokud by výsledkem přecenění byly stejné hodnoty jako účetní u B, ČOM by byl 3000 a 80% by činil 2400, investice by byla nevýhodná.

V případě stanovení znalecké ceny společnosti B na úrovni účetních cen, by měla zahajovací rozvaha tuto podobu:

A	Sloučená rozvaha A+B		P
061	3 500	ZK A	1 000
Korekce	-3 500	ZK B 20%	200
Ostatní aktiva A	500	Fondy A	1 000
Aktiva B	6 000	Fondy B 20%	400
		429	-1 100
		Závazky A	2 000
		Závazky B	3 000
Celkem	6 500	Celkem	6 500

Vlastní kapitál by v tomto případě byl o 4000 nižší než v předchozím příkladu, neboť 80% obchodního podílu společnosti A na B bylo pořízeno za 3500, avšak 80% VK dcery činí pouze 2400. Ve výsledku se projevuje vliv „špatné“ koupě o 1100. Skutečná struktura VK v zahajovací rozvaze bude modifikovaná podle smlouvy o fúzi sloučením.

Příklad č. 3 – dvě společnosti B (zanikající) a A (nástupnická) – přecenění je provedeno celostní metodou:

Vlastní akcie se při sloučení v účetnictví v zahajovací rozvaze vykazují při sloučení majetkově propojených společností v případě, že akcie emitované nástupnickou společností má ve vlastnictví zanikající společnost.

Nepřeceněná rozvaha B				Přeceněná rozvaha B			
A			P	A			P
Aktiva ostatní	7 000	ZK	2 000	Aktiva ostatní	7 000	ZK	2 000
062 (40% podílu na A)	2 000	Fondy	2 000	062	2 000	Fondy	2 000
		Závazky	5 000	027	1 000	418	1 000
						Závazky	5 000
Celkem	9 000	Celkem	9 000	Celkem	10 000	Celkem	10 000

Nepřeceněná rozvaha A				Přeceněná rozvaha A			
A			P	A			P
Aktiva	10 000	ZK	1 000	Aktiva 027	10 000 5 000	ZK	1 000
		Fondy	4 000			Ostatní VK	9 000
		Závazky	5 000			Závazky	5 000
Celkem	10 000	Celkem	10 000	Celkem	15 000	Celkem	15 000

Sloučená rozvaha A+B							
A			P	A			P
Aktiva A	10 000	ZK	3 000	Ost. aktiva B	7 000	Fondy	7 000
						418	1 000
						Závazky A	5 000
Vlastní akcie	2 000	Závazky B	5 000	027	1 000		
Celkem	20 000	Celkem	6 500				

Vlastní akcie, tj. akcie vydané nástupnickou společností v držení jiné zúčastněné společnosti – B jsou vykázány v zahajovací rozvaze jako vlastní akcie – na účtu 252 – Vlastní akcie a vlastní obchodní podíly, v ocenění, ve kterém byly zachyceny v účetnictví jiném zanikající společnosti.

Z ostatního VK je vyčleněn zvláštní rezervní fond ve výši vlastních akcií (tj. 2000). Tento zvláštní rezervní fond se vytváří, jen jsou-li vlastní akcie vykázány v aktivech rozvahy. V klasické rozvaze sestavované v rámci účetních závěrek se vlastní akcie v aktivech nevykazují, vykazují se zápornou položkou v rámci ZK a snižují tím hodnotu ZK zapsanou v obchodním rejstříku. Při tomto způsobu vykazování se zvláštní rezervní fond tvořit nemusí, hodnota aktiv a pasiv by byla 18000.

Sloučená rozvaha by měla následující podobu:

Sloučená rozvaha A+B							
A			P	A			P
Aktiva A	10 000	ZK	3 000	Ost. aktiva	7 000	Stand.fondy	4 000
						Speciální FR	2 000
						418	1 000
Vlastní akcie	2 000	Závazky A	5 000	027	1 000	Závazky B	5 000
Celkem	20 000	Celkem	20 000				

3.2.3.2 Příklady splynutí společností

Operace, které se provádí v rámci konečných účetních závěrek i sestavování zahajovací rozvahy jsou podobné fúzi sloučením. ČÚS č.011 řeší postupy v rámci splynutí společností.

Odlíšný postup je však u stanovení nového ZK. Při sloučení se povinně přeceňuje ČOM zanikajících společností. Přecenění ČOM nástupnické společnosti se provádí jen z důvodu stanovení vhodného a opodstatněného výměnného poměru zanikajících obchodních podílů (akcií) za podíly na sloučeném ZK. Tyto výsledky přecenění z hlediska ObchZ se v účetnictví nepromítají.

Při splynutí se vždy všechny zanikající společnosti přeceňují znalcem a do zahajovací rozvahy proto vstupují přeceněné údaje všech společností.

Příklad č. 1 – sloučení společností do C a do D včetně varianty při splynutí:

Společnosti C a D, nejsou vzájemně propojené, nedrží podíly na druhé společnosti a nemají vzájemné pohledávky a závazky. Ukážeme rozdíl při sloučení (pouze alternativně C do D) a při splynutí.

A Nepřeceněná rozvaha C P				A Nepřeceněná rozvaha D P			
Aktiva	4 000	ZK	1 000	Aktiva	6 000	ZK	2 000
		Fondy	1 000			Fondy	1 000
		Závazky	2 000			Závazky	3 000
Celkem	4 000	Celkem	4 000	Celkem	6 000	Celkem	6 000

A Přeceněná rozvaha C P				A Přeceněná rozvaha D P			
Aktiva	4 000	ZK	1 000	Aktiva	6 000	ZK	2 000
		Fondy	1 000			Fondy	1 000
		418	1 000			418	2 000
		Závazky	2 000			Závazky	3 000
Celkem	5 000	Celkem	5 000	Celkem	8 000	Celkem	8 000

Přeceněný VK (ČOM) společnosti C = 3 000, přeceněný VK společnosti D = 5000,

Poměr VK C:D = 2:3

Součet rozvah při sloučení do společnosti C:

Součet rozvah sloučení do C		P	
A			
Aktiva C	4 000	ZK C	1 000
Aktiva D	6 000	ZK D	1 500
		Fondy C	1 000
027 D	2 000	Fondy D	1 500
		418 D	2 000
		VK celkem	7 000
		Závazky C	2 000
		Závazky D	3 000
Celkem	12 000	Celkem	12 000

Součet rozvah při sloučení do společnosti D:

Součet rozvah sloučení do D		P	
A			
Aktiva C	4 000	ZK C	1 330
Aktiva D	6 000	ZK D	2 000
		Fondy C	670
027 C	1 000	Fondy D	1 000
		418 C	1 000
		VK celkem	6 000
		Závazky C	2 000
		Závazky D	3 000
Celkem	11 000	Celkem	11 000

Součet rozvah po splnutí společnosti C+D:

Součet rozvah po splnutí C+ D		P	
A			
Aktiva C	4 000	ZK C	1 000
Aktiva D	6 000	ZK D	2 000
027 C	1 000	Fondy C	1 000
027 D	2 000	Fondy D	1 000
		418 C	1 000
		418 D	2 000
		Závazky C	2 000
		Závazky D	3 000
Celkem	13 000	Celkem	13 000

Součet VK je 8000 a celý může být použit na ZK nově vzniklé společnosti po splynutí. Toto je zásadní rozdíl oproti sloučení společností, neboť ZK nástupnické společnosti se nemění a přírůstek je dán výměnným poměrem vycházejícím z poměru přeceněným ČOM. V případě sloučení do C mohl být ZK ve výši 2500 (a celkový VK 7000), v případě sloučení do D mohl být ZK 3330 (a celkový VK 6000).

Tato omezení při splynutí neplatí. Záleží na rozhodnutí valných hromad, které schvalují smlouvu o fúzi splynutím, jak v ní bude určeno, v jaké struktuře nástupnická společnost přebírá složky vlastního a cizího kapitálu zanikajících společností, které nejsou závazkem.

Platí jediné omezení, že součet jmenovitých hodnot akcií nemůže být vyšší než přeceněný ČOM zúčastněných společností.

Příklad č. 2:

V případě vydání nových akcií v nominální hodnotě 100 Kč celému rozsahu přeceněných ČOM a jejich výměně za původní akcie v nominální hodnotě 1000 Kč by vznikly tyto výměnné poměry.

Ukazatel	Společnost A	Společnost B	celkem
Původní ZK	1 000 000	2 000 000	3 000 000
Poměr původních ZK	33,30%	66,70%	100%
Přeceněný ČOM	3 000 000	5 000 000	8 000 000
Poměr ČOM	37,50%	62,50%	100%
Původní počet akcií á 1 000 Kč v ks	1 000	2 000	3 000
Počet nových akcií á 100 Kč v ks	30 000	50 000	80 000
Výměnný poměr	1:30	1:25	
Nový ZK	3 000 000	5 000 000	8 000 000
Poměr ZK	37,50%	62,50%	100%

Zahajovací rozvaha k rozhodnému dni fúze splynutím má pak tuto podobu:

A	Rozvaha		P
Aktiva celkem	1 000	ZK	800
		Závazky	
027	300	celkem	500
Celkem	1 300	Celkem	1 300

Konkrétní rozhodování o podobě zahajovací rozvahy je jistě problematičtější, konkrétní výměnné poměry mohou vést ke vzniku doplatků, z části ČOM může být tvořen i zákonný rezervní fond.

4 Vyhodnocení optimálního způsobu oceňování, jejich přednosti a nevýhody

4.1 Metoda výnosová

Tato metoda se při oceňování společností vnímá jako neoptimálnější. Lze ji však použít jen je-li možné odhadnout budoucí peněžní toky. Pokud je k dispozici věrohodný odhad na dostatečně dlouhou dobu, pak můžeme výsledek této metody považovat za velmi objektivní.

Při stanovení budoucích peněžních toků, můžeme sice částečně postupovat podle let minulých, avšak jde stále pouze o odhad na několik let dopředu, pro je třeba si uvědomovat riziko možného zkreslení.

Tato metoda je doporučována, i pro podmínky v České republice, jako ústřední metoda oceňování.

4.2 Metoda nákladová

Nákladový způsob ocenění poskytuje spolehlivý ukazatel tržní hodnoty ve stabilizovaném ekonomickém prostředí, kde náklady na pořízení majetku odpovídají výnosům, které je majetek schopen produkovat. Oproti výnosové metodě lze touto cestou zjistit hodnotu společnosti bez ohledu na situaci na kapitálových trzích. Metoda je však založena na znalosti situace na trhu s reálnými aktivy, čímž by mohlo docházet k značným obtížím při určování reprodukčních cen aktiv, které nejsou často obchodovatelné. Nákladová metoda často opomíjí hodnotu většiny nehmotných složek. Přesto je tato metoda považována za jednu ze základních metod oceňování společností.

4.3 Metoda Srovnávací

Metoda tržního srovnání se týká především společností, s jejichž akcemi či obchodními podíly se obchoduje na kapitálových trzích. Metoda předpokládá dostatečně rozvinutý a transparentní kapitálový trh. Pokud je tato podmínka splněna a existuje dostatečně velká srovnávací základna, lze touto metodou dospět k poměrně velmi objektivním výsledkům.

V České republice však u valné většiny společností výše uvedené předpoklady zatím nenastaly.

4.4 Metoda účetní hodnoty

Tato metoda je nejjednodušší a nejprůkaznější, opírá se o informace zjištěné v účetnictví. Vypovídací schopnost této metody je významně omezena zejména platnými postupy účtování, které neumožňují zobrazit reálnou hodnotu majetku v okamžiku přecenění. Mezi skutečností, které nejvíce zkreslují obraz oceňovaného podniku v účetnictví patří zejména tyto:

- účetní hodnota aktiv je vyjádřena v historických pořizovacích cenách, z těchto cen se vypočítávají i odpisy (oprávky), odpisové sazby však nevyjadřují skutečné fyzické a morální opotřebení a počítají z historických (relativně nízkých) cen a zpravidla nestačí ani na prostou obnovu,
- účetní hodnota zásob, materiálu a výrobků nevyjadřuje jejich aktuální nákupní resp. prodejní cenu,
- o pohledávkách se účtuje v nominální hodnotě bez zohlednění pravděpodobnosti s jakou budou zaplacený.

Obecně, pořizovací cena dlouhodobého hmotného majetku se může velmi lišit od reprodukční hodnoty. Zůstatková hodnota není totožná s aktuální hodnotou z hlediska použitelnosti vzhledem k provedeným opravám či modernizaci. Ocenění dlouhodobého finančního majetku v účetnictví nemusí odpovídat aktuální hodnotě. Některé zásoby mohou být nepoužitelné a dokonce neprodejné. U některých pohledávek může být zvýšené riziko jejího inkasa, tj. riziko přeměny pohledávek na likvidní finanční majetek. V pasivech se mohou skrývat problémy, pokud jde o včasnou úhradu splátek úvěrů, závazků dodavatelům, případně i předlužení podniku.

Vyjdeme-li tedy z účetních výkazů, pak vlastní kapitál společnosti je rozdíl mezi účetní hodnotou celkových aktiv a účetní hodnotou všech závazků. Na ocenění podniku účetní hodnotou je třeba pohlížet jako na výchozí hodnotu pro další ocenění.

4.5 Shrnutí metod oceňování

Nejsou zde zdaleka vyjmenovány všechny metody oceňování. V literatuře můžeme najít mnoho dalších metod oceňování firem, které se využívají jako např. metoda Likvidační hodnoty, je však důležité použít v dané situaci tu nejvhodnější. Při hodnocení majetku mohou být využity všechny dostupné metody, případně jejich kombinace, a to s ohledem na účel ocenění, charakter a strukturu majetkových složek.

Tyto metody však nemusí odrážet reálnou tržní hodnotu. Oceňovatel v podstatě garantuje správnou aplikaci zvolené metody, avšak platí, že různá volba metod může vést často k zásadně odlišným výsledkům. Tento výsledek může být samozřejmě ovlivněn i subjektivním posouzením hodnotitele.

Musíme konstatovat, že žádná objektivní hodnota firmy neexistuje. Z toho vyplývá, že neexistuje ani žádné jediné správné ocenění hodnoty podniku. Jedinou možností správného ocenění je metodická pestrost, znalost většiny metod ocenění a do značné míry zkušenost v této oblasti oceňování.

5 Závěr

Se vznikem tržního prostředí a rozvojem soukromého podnikání u nás nastávají situace, kdy je potřeba koupit či prodat nějaký podnik, fúzovat dva nebo více podniků či provést jinou podnikovou přeměnu, uvést podnik na burzu, zjistit hodnotu podniku při likvidaci atd.

Dnes existují zejména podmínky pro podnikové akvizice a fúze, které jsou v západních zemích již dlouhou dobu významným prvkem ekonomiky. Je tedy nezbytné dokázat ocenit firmu jako celek nebo její vybranou část, případně vybrané majetkové složky. V některých případech je nutno i na soubor majetkových složek pohlížet z hlediska jejich ocenění jako na funkční celek.

Problematika znaleckého oceňování je velice náročná disciplína, a nezáleží jen na volbě vhodné metody oceňování, ale také na dostupnosti dostatečných a relevantních informací o společnosti, které slouží znalci jako prvotní podklad k realizaci znaleckého ocenění.

Realizátor znaleckého ocenění se musí vyrovnat z mnoha podstatnými okolnostmi mezi něž patří často značná nekonzistentnost vstupních dat, absence reálných finančních a obchodních plánů společností v krátkodobém, střednědobém horizontu, o dlouhodobém horizontu nemluvě, častá absence kvalitního manažerského řízení firem, rozkolísanost ekonomiky.

Patří zde malá předvídatelnost státní hospodářské politiky a samozřejmě neexistence seriózních prognóz hospodářství jako celku a jednotlivých odvětví zvlášť.

Ke stanovení hodnoty podniků se používá řada metod a postupů, metody je vždy třeba volit v souladu pro jaký účel bude sloužit. Často jsou využívány zahraniční metodiky aplikované v domácí praxi, což znamená, že role oceňovatele (znalce) vyžaduje velké zkušenosti, znalosti a schopnosti tvůrčího přístupu ke konkrétnímu ocenění. Při stanovení vhodné metody společnosti, jejíž hospodaření v uplynulých letech doznala značných výkyvů, bude vhodné zvolit metodu substančního ocenění jednotlivých položek souboru aktiv sloužících provozování podniku, jelikož odpovídá aktuálním cenám v daném okamžiku. Výnosový přístup bych doporučila v případě, že by došlo ke zlepšení hospodaření a stabilizaci podniku, pokud budeme předpokládat růst budoucích výnosů.

Seznam použité literatury

a) Knihy

DVOŘÁK, Tomáš. Přeměny obchodních společností a družstev. 1.vydání. Praha: ASPI, 2008. 396 s. ISBN 978-80-7357-376-8.

ŠEBESTÍKOVÁ, Viola. Účetní operace kapitálových společností. 2. vydání. Praha: Grada Publishing, 2008. 293 s. ISBN 978-80-247-2760-8.

CARDOVÁ, Zdenka; CARDA, Jindřich; a kolektiv autorů. Lexikon účetních souvztažností od A do Z. Praha: Verlag Dashofer, 2008. 2444 s. ISBN 80-86-229-39-4.

Kislingerová, E., Nový, I. a kol., Chování podniku v globalizujícím se prostředí, 1.vyd., 2005
ISBN 80-7179-847-9

Burian, M., Ing., Drbohlav, J., PhDr., Janoušek, L., Bc., Ing., Kořínek, M., Ing., Pikal, V.,
Stříbrný, Z., Ing., Meritum, Daňové výdaje 2005– 2006, Praha: ASPI, 2005.
ISBN 80-7357-083-1

Kynclová, D. a kol. Účetní závěrka v příkladech, Brno: Computer Press, 2007.
ISBN 80-251-1565-7

Vybíhal, V. a Jaroš, T. Daně z příjmů 2003/2004, praktický průvodce, 6. vyd. Havlíčkův
Brod: Grada Publishing, 2004. 328 s. ISBN 80-247-0749-7.

MARKOVÁ, H. Daňové zákony 2005, 12. vyd. Praha: Grada Publishing, 2005.
ISBN 80-247-1045-5

b) Časopisy, noviny

Poradce 2006, Landgráf, R. Oceňování majetku a závazků v účetnictví a v daních z příjmů, Poradce, 2006, č. 4, str. 117-138

BĚHOUNEK, P. Změny v ocenění dlouhodobého majetku hmotného a nehmotného majetku v r. 2004, Účetnictví v praxi, 2004, ročník VIII, č. 11, str. 11-15

DUŠEK, J. *Účetní uzávěrka a závěrka v přehledech snadno a rychle*. 3. aktualizované vydání, Praha: Grada. 2006. 168 s. ISBN 9788024718828

Měsíčník: Daně a právo v praxi 4/2004. Praha 3: ASPI, 2004. ISSN 1211-7293 MK ČR 7448.

Měsíčník: Daně a právo v praxi 5/2004. Praha 3: ASPI, 2004. ISSN 1211-7293 MK ČR 7448.

Měsíčník: Daně a právo v praxi 11/2007. Praha 3: ASPI, 2007. ISSN 1211-7293 MK ČR 7448.

c) Zákonné normy :

Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění platných předpisů

Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění platných předpisů

Zákon č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku, ve znění platných předpisů

Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění platných předpisů

Zákon č. 125/2008 Sb., o přeměnách obchodních společností a družstev

d) Elektronické publikace:

<http://www.fullcom.cz/>

<http://www.ucetnisvet.cz/>

<http://www.fullcom.cz/ZhodnoceniMaj.htm>

<http://www.du.cz/>

<http://eds.mfcr.cz/> - Zákon o dani z příjmu

www.sagit.cz – účetnictví, daně a právo

www.finance.cz

www.ekom.cz - Česká komora odhadců majetku

www.cscom.cz - Česká společnost certifikovaných odhadců majetku

www.azo.cz - asociace znalců a odhadců ČR

www.justice.cz - stránky českého soudnictví (soudní znalci, obchodní rejstřík..)

www.businessinfo.cz - portál pro podnikatele – (České účetní standardy)

www.pwc.cz - IFRS

<http://business.center.cz>

www.akont.cz

Seznam zkratk a symbolů

ČR	Česká republika
EU	Evropská unie
ObchZ	Obchodní zákoník
OR	obchodní rejstřík
VK	vlastní kapitál
ČOM	čistý obchodní majetek
ZK	základní kapitál
VH	valná hromada
CP	cenné papíry
SCP	středisko cenných papírů
ČNB	Česká národní banka
ZoÚ	Zákon o účetnictví
CF	Cash Flow
ČÚS	český účetní standard

Obsah

1	Úvod.....	2
2	Teoretická východiska fúzí.....	3
2.1	Fúze a historie.....	3
2.1.1	Formy fúzí	8
2.1.2	Rozdělení podle produkčního zaměření	10
2.1.3	Rozdělení podle způsobu spojení podniků	10
2.1.4	Právní účinky a obecné předpisy fúze	12
2.1.4.1	Obecné předpisy vnitrostátní fúze při zápisu do OR	14
2.1.5	Judikatura – rozhodnutí jediného společníka / akcionáře	15
2.2	Oceňování	16
2.2.1	Pojmové vymezení cen.....	16
2.2.2	Účel, využití a členění oceňování.....	18
2.2.3	Členění oceňování podle přístupu	19
2.2.4	Metody oceňování	19
2.2.4.1	Metoda výnosová – DCF (Discounted Cash Flow)	20
2.2.4.2	Metoda nákladová – majetková	20
2.2.4.3	Metoda srovnávací	22
2.2.4.4	Metoda účetní hodnoty (book value)	22
2.2.5	Úloha oceňování.....	22
2.2.6	Význam oceňování	23
3	Analýza dopadů při různém způsobu oceňování	24
3.1	Oceňování v praxi.....	24
3.2	Oceňování z pohledu účetnictví.....	25
3.2.1	Účetní řešení fúze sloučením	25
3.2.1.1	Výměnný poměr bez majetkové propojenosti.....	27
3.2.1.2	Výměnný poměr s částečnou propojeností.....	29
3.2.1.3	Právní aspekty fúze sloučením.....	30
3.2.1.4	Výměnný poměr různých typů obchodních společností	34
3.2.1.5	Účetní souvislosti při sloučení společností	35
3.2.1.6	Přeceňovací efekt	36
3.2.2	Analýza metod ocenění	37

3.2.2.1	Metoda výnosová – DCF (Discounted Cash Flow)	37
3.2.2.2	Metoda nákladová – majetková	37
3.2.2.3	Metoda srovnávací	38
3.2.2.4	Goodwill a oceňovací rozdíl	39
3.2.2.5	Goodwill a snížení hodnoty dle IAS 36	42
3.2.3	Fúze společností na příkladech.....	44
3.2.3.1	Příklady sloučení společností.....	44
3.2.3.2	Příklady splynutí společností	48
4	Vyhodnocení optimálního způsobu oceňování, jejich předností a nevýhody	52
4.1	Metoda výnosová.....	52
4.2	Metoda nákladová.....	52
4.3	Metoda Srovnávací	52
4.4	Metoda účetní hodnoty	53
4.5	Shrnutí metod oceňování	54
5	Závěr.....	55

Seznam použité literatury

Seznam zkratk a symbolů

Prohlášení o využití výsledků diplomové práce